

Károli Gáspár Református Egyetem

Állam- és Jogtudományi Kar

Farkas Tímea:

Transznacionális szervezett bűnözés és kábítószer- kereskedelem

2012

XXXI. Országos Tudományos Diákköri Tanács

Konzulens: Dr. Ihász Sándor

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	3
Bevezető	4
A magyar szervezett bűnözés	7
Bizonyítási és felderítési problémák	13
Szervezett bűnözés vagy terrorizmus?	17
Kábítószer- kereskedelem Magyarországon	18
Nemzetközi kábítószer- kereskedelem	22
Heroin- kereskedelem.....	25
Balkáni útvonal	25
Északi útvonal.....	25
Európai útvonal.....	25
A kokain útja Európába.....	28
Északi útvonal.....	30
Központi útvonal.....	30
Afrikai útvonal	30
A kolumbiai kokainmaffia.....	31
Mexikói drokartellek	34
Egyesült Államok	35
Gyógyszerhamisítás.....	38
Hallucinogének a kábítószer- kereskedelemben	42
Kannabisz, politika, drogpolitika	43
Kábítószer- politika és Nemzeti Drogstratégia	47
Záró gondolatok	49
Irodalomjegyzék.....	50

Összefoglaló

A téma adott volt miután szakmai érdeklődésem tárgya mindig a szervezett bűnözés körül forgott- már évfolyamdolgozatot is ebben a témában írtam. Az ügyészségen és rendőrségen eltöltött szakmai gyakorlat során közelebbről is megismerkedhettem a kábítószer-kereskedelemmel, a felderítés és bizonyítás nehézségével. Rengeteg magyar és külföldi szerző írt már mind a szervezett mind a kábítószer bűözésről. A szakirodalom bővelkedik ezekben a témákban. Interneten és könyvtárban is rengeteg szórakoztató és szakirodalmat lehet találni. Bízom benne, hogy a két terület összekapcsolása új színben tünteti fel ezt az érdekes szakterületet.

A nemzetközi kábítószer- kereskedelem fontossága napjainkra a határok elmosódásával egyre jelentősebbé válik, egyre nagyobb a biztonsági kockázat, egyre több feladat hárul a hatóságokra és jogalkotókra. Magyarország speciális helyzete (külső schengeni határország) arra ösztönzi a jogalkotót, hogy különös érzékenységgel kezelje a kábítószer- kereskedelem problémáját.

Kábítószer- kereskedelem révén a transznacionális szervezett bűnözés trendjeit mutatom be, történeti kitekintéssel kiegészítve. A napjainkban jellemző szervezett bűnözői tevékenységek mellett a téma fókuszpontja a nemzetközi kábítószer-kereskedelem, egyes kábítószer fajták bemutatásán keresztül.

A dolgozat arra keresi a választ, hogy a kábítószer- kereskedelem, kábítószer problémák megjelenése együtt jár-e a szervezett bűnözéssel, és ha igen milyen okokból alakult így. A kábítószerfajták egyes bemutatása során választ keresek arra, hogy minden kábítószerfajta egyforma módon erősíti-e a kábítószer-kereskedelmet. Foglalkozom a drogpolitikai irányzatokkal és a marihuána eltérő európai szabályozásával.

A hazai keresletcsökkentés, a prevención keresztül lehet a kábítószer- kereskedelem megoldásának egyik kulcsa.

Az albán maffiától és leánykereskedelmi hálózatoktól kolumbiai drogbárókon át a Pakisztánból kiinduló heroin szállítmányig és az Afrika partjain hajózó kalózkodig a világ szinte minden tájára elkalauzolom az olvasót.

Bevezető

A szervezett bűnözés nemzetbiztonsági kockázata vitathatatlan, súlyosan veszélyezteti a gazdaságot, az államot és a jogrendet. Abban az országban ahol sok szervezett bűnözői csoport tevékenykedik anarchia uralkodik. Minél szegényebb egy ország annál könnyebben alakulnak bűnözői csoportok.

Tehát a gazdasági, szociális viszonyok és a politika képezheti a szervezett bűnözés alapját és elterjedését.¹

Egy jól működő demokratikus államnak elsőrendű feladata a szervezett bűnözés megakadályozása és a jog érvényesítése.

Vitathatatlan, hogy a kábítószer-kereskedelem a szervezett bűnözés egyik legjövedelmezőbb üzletága és a világ minden táján megtalálható. Az éves jelentésekből jól látszik a hazai drogpiacon változása. A kábítószer önmagában is nagy veszélyt jelent a társadalomra, különösen ha az szervezett bűnözéssel hozható kapcsolatba.

Aggasztó a szintetikus drogok piacának alakulása, a politoxikománia, azaz a kábítószer tiltott anyaggal, gyógyszerrel, alkohollal történő kombinálása a költséghatékonyság miatt.²

A szervezett bűnözés kriminalitási terület szempontjából három főbb csoportra bontható. Az első az élet és testi épség, személyi szabadság elleni bűncselekményeket megvalósítása. Ezek a tipikus megfélemlítési módszerek. Általános eszköze a szervezett bűnözői csoportoknak. Gyakori a túszejtés váltságdíj ellenében, a túszer vagy akár csak félelemkeltésből elkövetett csonkítás, a túszejtések gyakran végződnek emberöléssel és maga az emberölés is ebbe a csoportba sorolandó.

A második csoport a vagyon elleni és gazdasági bűncselekményeket öleli fel. Ez különösen gépkocsi lopás, gépkocsi feltörés. Ide tartoznak még a csalások, hamisítások, műkinclás, pénzmosás is. Tipikusan magyar gazdasági bűncselekményként az olajügyek is ide sorolhatók.

A harmadik csoportba a személyek, áruk, szolgáltatások tiltott forgalmával, kereskedésével kapcsolatos bűncselekmények tartoznak. Ebbe a csoportba tartozik a kábítószerrel való kereskedelem bűncselekménye, mely országhatárokon nyúlik át. Ide tartozik még a migránsokkal történő kereskedelem a leánykereskedelem a fegyver és védett állat és növényfajok kereskedelme is.³

Annak ellenére, hogy ennyi területen jelen van, egyes országokban a legfontosabb pénzszerezési lehetőség a kábítószerben rejlik.

¹ Csányi Csaba: Tanúvédelem 38.o.

² EMCDDA: A kábítószerprobléma Európában, 2011, Kommentár 13. oldal

³ Tóth Mihály: Bűnszövetség, Bűnszervezet 20.o.

A szervezett bűnözés a XX. század nemzetközi illegális kereskedelmének a kialakulása nyomán fejlődött ki.

A szervezett bűnözésben a korrupció és a fekete gazdaság szoros kapcsolatban állnak egymással. A szervezett bűnözők fokozatosan igyekeznek érdekeiket a gazdasági szférán túl is érvényesíteni, így fokozatosan növelik befolyásukat, legális gazdasági tevékenységüket, ami által egyre nagyobb befolyásra tesznek szert és sokkal nehezebben visszakövethető az illegalitás.⁴

Ha egyre nagyobb befolyást szereznek a szervezett bűnözők és legális tevékenységekbe fektetik pénzüket, akkor nem jelenthet kizárólagos megoldást a kábítószer- kereskedelem megszüntetése sem.

A bűncselekmények elkövetését egyértelműen társadalmi- politikai szinten kell meggátolni, mert az a társadalom egészére kisebb terheket ró, mint sem a már elkövetett bűncselekmények terheti csökkentse.

A bűnözés visszaszorításával számos tanulmány foglalkozott már, bűnmegelőzési modellek jöttek létre:

A bűncselekmény elkövetési helyének vizsgálata során az elkövetési hely szempontjából jelentősége van a lakóhely közelségének. Az elkövetők nagy része a lakóhelyéhez közel követ el eleinte bűncselekményt, ezért a bűnmegelőzés fontos része kell, hogy legyen a helyi bűnmegelőzés.

Egy másik típus azt a bűnmegelőzési modellt testesíti meg, melynél a rendőri jelenlét dominál, ezáltal a lakosság biztonságban érzi magát és a hatóság gyorsabban eléri az elkövetett bűncselekményt. Lényege abban rejlik, hogy ha egy bűncselekményt elkövetnek, akkor azt azonnal meg kell torolni, tehát azonnali rendőri intézkedés szükséges, hogy ne gondolja azt a lakosság, hogy az elkövető büntetlen marad. Fontos, hogy állandó rendőri kapcsolat legyen a hatóság és állampolgárok között.

A konfiguratív bűnmegelőzés szerint az elkövető mielőtt elkövetne egy bűncselekményt, mérlegeli magában, hogy a büntetési tétel ismeretében megéri neki az elkövetés vagy sem. A halálbüntetés visszaállításának hívei pontosan ezzel szoktak érvelni a halálbüntetés mellett. Az elkövető ha tudja, hogy az életével fizet akkor eláll a bűnelkövetési szándékától. Ha csak börtönnel fenyegetik az nem elég elrettentő, sőt, sok esetben inkább kecsegetető ajánlatnak számít.

A szituatív bűnmegelőzés lényege, hogy a bűnelkövetést lehetővé tevő vagy azt elősegítő körülményeket csökkentsük. Olyan helyeken ahol térfigyelő kamera működik vagy sűrűbben tűnik fel járőr vagy megfelelő a közvilágítás sokkal kevesebb bűncselekményt követnek el.

⁴ Deák Péter: A biztonságpolitika kihívásai 32.o.

Szociatív bűnmegelőzés keretében a kriminológia segítségével kiszűrjük azokat az egyéneket akik nagy valószínűséggel áldozattá válhatnak. Profiljuk alapján valószínűsíthető, hogy akit rendszeresen bántalmaztak, az később maga is bántalmazott lesz.

Ez ellen megpróbálnak tanácsokat adni, előadásokat tartani és egyéb fórumokon fellépni az áldozattá válás megelőzése érdekében.

A szervezett bűnözést két nagy területre oszthatjuk, a konfliktusos szervezett bűnözés a jogszerűen szerzett vagyon elvételén alapszik. Az ilyen esetekben mindig találunk sértettet, ezen okból kifolyólag a felderítés is könnyebb.

A konszenzusos szervezett bűnözésnél a legális piac felhasználásával leplezetten történik bűncselekmény, ilyenkor nincsen sértett⁵

A két terület gyakran ötvöződik a szervezett csoport tevékenységében.

A nemzetközi helyzetet elemezve, arra jutunk, hogy minden nemzetnek megvan a saját szervezett bűnözői rétege. Nincs olyan ország ahol ne lenne szervezett bűnözés. A helyi bűnözők mellett más nemzetek csoportjai is megtalálhatóak, így van ez Magyarországon is.

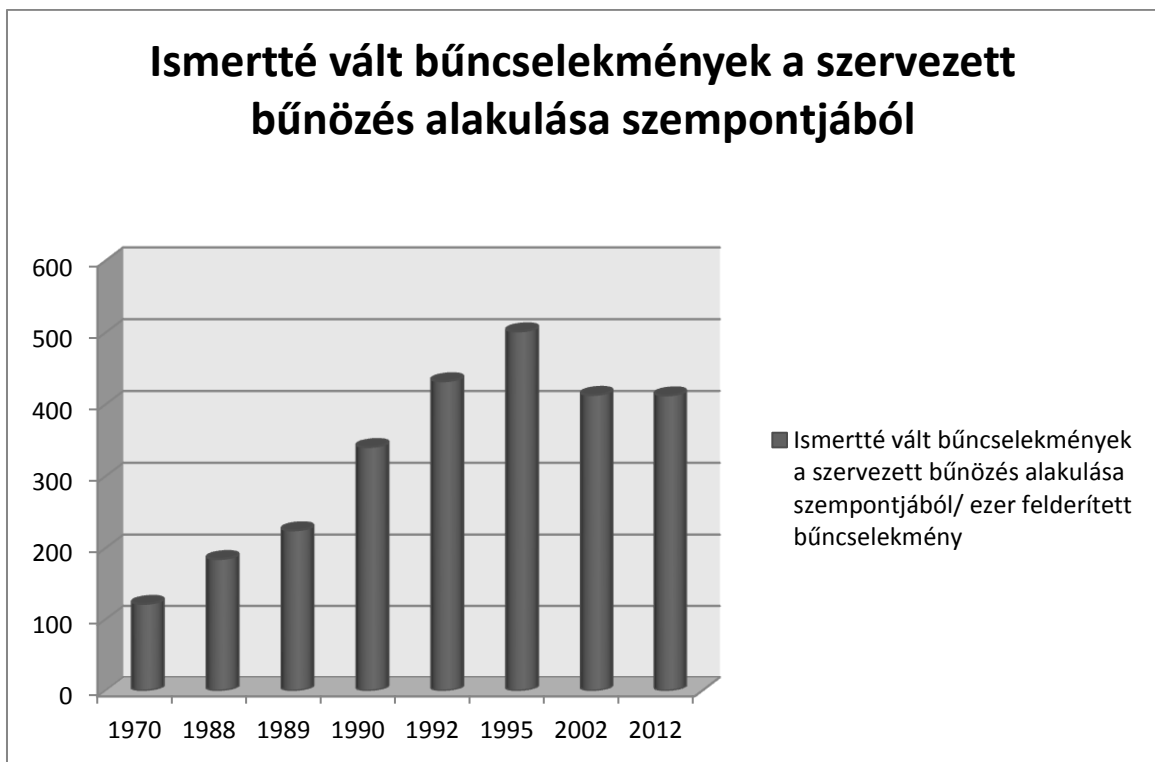
A legnevesebb szervezett bűnözői csoportok közé tartozik a japán Yakuza, a kolumbiai Cali, a kínai Triádok és Tongs az orosz Vor.

⁵ Finszter Géza, Irk Ferenc: Gazdasági- társadalmi változások, a bűnözés új kihívásai 25.o.

A magyar szervezett bűnözés

A hasonló történelmi múlt és földrajzi elhelyezkedés alapján általánosságban elmondható a Kelet- Európai szervezett bűnözésről, hogy nemzetközi szinten egyre inkább vállalkozói jellegű, rövidebb idejű szerveződések és a magasabb nyereségért szélesebb körű bűnözés jellemzi. A Kelet- Európai szervezett bűnözés intenzitását az instabil korrupt kormányzatok és a berlini fal lebontása is segítette.⁶

A grafikon jól mutatja a magyar szervezett bűnözés fejlődését, amely a kilencvenes évekre tetőzött.

A Schengeni határok kiszélesítése nagyobb nemzetbiztonsági terheket rótt minden nemzetre. A biztonsági kockázat csökkentése érdekében szükséges a rendőri vám és igazságügyi hatóságok erősítése, nemzetközi együttműködés gyorsítása a schengeni információs rendszer (SIS) segítségével. Magyarország 2004-ben csatlakozott a Schengeni egyezményhez.

A magyar szervezett bűnözés egyedi kialakulását láthatjuk, a tipikusan hazánkra jellemző olajügyeken keresztül.

Magyarországon, mint kitűnő átutazó és köztes állomáson a szervezett bűnözői csoportok különböző etnikumai vetették meg a lábukat. Ez a szervezett bűnözés nemzetközivé válásával

⁶ David L. Carter: International organized crime

⁷ Csányi Csaba: Tanúvédelem, 58.o. alapján

arányosan ment végbe. Olasz, orosz, ukrán, kínai, albán, nigériai, török, szerb és különböző dél-amerikai szervezetek vannak jelen hazánkban.

A külföldi bűnszervezetek kábítószerből, cigaretta-, alkohol- és embercsempészetből élnek, amihez okmány- vagy pénzhamisítás is kapcsolódik. A kínaiak elsősorban szervkereskedelemmel és csempészettel foglalkoznak az egykori Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ jelentése szerint.

A magyar szervezett bűnözés már régóta létező fogalom azonban a kommunista hatalom ideológiai eszméi közé tartozott az a következtetés, hogy a bűnözés lassan visszaszorul a vagyoni egyenlőségek közé.⁸

Magyarország szervezett bűnözése a speciális jellegű olajügyekben rejlik. A kilencvenes évekig ismeretlen volt a robbantásos merénylet, kézigránát használat és gyilkosság-sorozatok, mint a szervezett bűnözői bandaháború, az olaj megszerzéséért. Az 'olajos' bűncselekmények közé tartozik az olajszökítés, halasztott vámfizetési kedvezmény kijátszása és minden illegális olajjal kapcsolatos pénzszerző tevékenység.

1995-ben egy Szlovákiából érkező hamis olajszállítmány tűnt fel a rendőröknek. A főnyomozó Karanics Tibor nem sokkal később maradandó sérüléseket szenvedett, hanyagság miatt eljárás alá vonták, társait meggyilkolták.

1998-ban az Aranykéz utcai robbantásban meghalt Boros Tamás maffiózó (rendőri védelmét akkor néhány napja szüntették meg), miután a hatóságnak feltáró vallomást tett a teljes olajmaffiaról.

Az olajügyekkel foglalkozó Kuzma Mihály, a szervezett bűnözés elleni központ vezetője tisztázatlan körülmények között elhunyt. Ezt követően számos lojális olajügyekkel foglalkozó rendőr lelte halálát –a hivatalos jelentés szerint öngyilkosság miatt.

Folytatódtak a robbantások, megfélemlítő akciók. A korrupció kiterjedt a VPOP, Rendőrség és Ügyészség vezetőire is.

Ez a típusú bűnözés nem magyar találmány, orosz bűnözők közreműködésével történt, eleinte az oroszok megfigyelték a magyar viszonyokat, majd maguk is beszálltak az elkövetésbe. Pártok fölött álló pénzérdekeltség vezérelte ezeket a politikusokat, nincs olyan párt, melyben nem volt olajbűnöző.

A fenyő gyilkosság óta köztudomású a koszovói albán maffia léte hazánkban, mely az Európai Uniót is veszélyezteti.

Az albánok lakta szerb tartomány 2008-ban kiáltotta ki egyoldalúan függetlenségét, melyet nem ismerte el Szerbia, Oroszország, Szlovákia, Görögország, Spanyolország és Ciprus. A legfőbb ok a szervezett bűnözés volt. A balkáni hálózatok közül az albánok jelentik a legnagyobb nemzetbiztonsági kockázatot. Az albán maffia az utóbbi évtizedben nagy befolyásra tett szert az Európai Unióban, de még Amerikába és Ausztráliába is eljutottak.

⁸ Horváth Árpád: A maffia Magyarországon

Kiterjedt leánykereskedelmi hálózatuk van és a kábítószer kelet- nyugati útvonalának kihasználói.

A magyar heroin piac meghatározói most is. Élen járnak migránsok csempészésében és pénzmosásban is. Esetükben nem a megszokott kupola rendszerű maffiáról van szó hanem történetileg szétszóródott albán közösségek testvéries együttműködését találjuk, sok kisebb vezetővel. Az albán szervezett bűnözés a magyarnál jóval előbb a 60-as években alakult ki, amikor különböző albán csoportoknak együttműködésre kellett törekedniük a heroin üzlet sikerességének érdekében. Az Interpol becslései szerint 4-500 koszovói albán szállít 20 kg-nál nagyobb drogszállítmányokat és több mint 5000 a két kilónál kisebb szállítmányok futára.⁹

Jelenleg a magyar szervezett bűnözés meghatározó eleme a korrupció és az ezzel összefüggésben elkövetett bűncselekmények. Jellemző hazánk szervezett bűnözésére a leánykereskedelem, prostitúció is.

Nyugati nagyvárosok türelmi negyedeiben megdöbbenően sok magyar prostituáltat látni. Az álláshirdetések közt hemzsegnak a külföldi gyári munkalehetőségek, aki ennek bedől az valószínűleg néhány nap munka után egy bordélyházban tér majd magához. Gyakori az az eset is, amikor a káró (referenciaszemély), aki általában a leánykereskedő hozzátartozója nyíltan vállalja, hogy külföldön prostituált és népszerűsíti a munkalehetőséget.

A naiv lányok ugyan tudják, hogy prostituáltak lesznek, de nem gondolják, hogy fogságban tartják majd őket és akár napi 60 kunsaftot is vállalniuk kell. Gyakori eset az is, hogy a bűnöző elcsábítja az áldozatot, azt mondja, neki, közös életükre és házukra kell gyűjteni a prostitúció révén.

A bordélyházakban szükség van folyamatosan frissülő kínálatra, így a prostituáltak országok és városok között ingáznak néhány hónapos tartózkodást követően.

Az áldozatokat az itthon maradt hozzátartozók, gyerekeik életének fenyegetésével kényszerítik túrésra és maradásra. Néha drogfüggővé teszik őket, hogy azzal bírják maradásra. A nők testére tetoválást készítenek a tulajdonos nevével, ami könnyítheti a bizonyítást.

Az ilyen típusú ügyek felderítése különösen nehéz, mivel az áldozatok nem akarnak se feljelentést, se terhelő vallomást tenni. Szervezett rendőri mentőakció révén kerülnek haza a nők.

A leánykereskedelemhez hasonló szervezett elkövetést igénylő bűncselekmény a migránsokkal való kereskedelem. A migránsok a boldogabb élet reményében kiszolgáltatottá teszik magukat az ilyen típusú szervezett bűnözőknek. Ezért általában nagy összegeket fizetnek ki és/ vagy a migránsok vállalják a célországban a munkavégzést- akár bűncselekmények elkövetését is. Az útleveleket elveszik így nem tudnak elmenekülni.

⁹ Márkus László: A koszovói albán maffia, rémkép vagy valóság?

Az illegális bevándorlók egy része Dél- Amerikából igyekszik az Egyesült Államokba jutni, egy másik részük pedig Afrikából Nyugat- Európába. Ebben Magyarországnak központi szerep jutott, Nyugat- Európa kapujának tekintik.

A migránsok, ahogy az ellenkező prostituáltak is, könnyen lesznek a szervkereskedelem áldozatai. Napjainkban virágzik az illegális szervkereskedelem, azonban ennek szervezett elkövetési formája mellett megjelent az internetes hirdetésben önként szerveit eladni kívánó réteg. Pénzért bármit meg lehet venni, vesét, tüdőt, anyatejet, stb. Szervkereskedő ügynökök segítik az adás-vételt. Vannak olyan országok ahol már szóba került a szervkereskedelem legalizációja. Nálunk az Alaptörvény III. cikke deklarálja, hogy tilos az emberkereskedelem, emberi test és testrészek haszonszerzési célú felhasználása.

Ma is elterjedt hazánkban a lakásmaffia. Nem véletlen, hogy annyira sok hajléktalant látunk az utcákon, egy részük a lakásmaffia áldozata.

A lakásmaffiában is fellelhetők a korrupciós elemek, bizonyos százalékban földhivatali munkatárs, ügyvéd, végrehajtó is közreműködik a büntetőjogilag csalásnak minősülő kérdésben.¹⁰

Esetenként hitel vagy jelzálogfelvétellel is kombinálják, a profit maximalizálás érdekében. Az áldozat sokszor maga is hibás az el nem olvasott szerződés aláírásával, de az is előfordul, hogy védekezésre és akaratnyilvánításra képtelen állapotba hozzák, aminek hatására megtörténik az aláírás. Ekkor a Földhivatal tehetetlen, hiszen az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés feltételei fennállnak, kötelesek az új tulajdonost bejegyezni. Az így szerencsétlenné vált embereket, idősöket, a magyar koldusmaffia veszi magához, ami szintén előfordul szervezett elkövetési formában.

A szervezett bűnözés korai szabályozásától hosszú út vezetett a mostani részletes és kidolgozott szabályokhoz. Néhány sorban összefoglalom a korai magyar szabályozást, majd rátérek a jelenleg hatályos szabályozásra.

A kilencvenes években bekövetkezett változások és a bűnözés minőségi változásai szükségessé tették a szervezett bűnözés törvényi szabályozását. A szabályozás 1997-ben kezdődött el, az 1997. évi LXXIII. törvény, a büntető jogszabályok módosításával . Ez volt az első olyan magyar törvény amely megismertette a magyar jogalkalmazókkal a szervezett bűnözés fogalmát. A bűnszervezetnek tartalmilag három ismérve van, a bűnelkövetés folytonossága, a szervezet strukturáltsága és az, hogy mindez profitszerzésre irányul. A szervezett bűnözés „bűncselekmények folyamatos elkövetésére létrejött- munkamegosztáson alapuló- bűnszövetség, melynek célja a rendszeres haszonszerzés”. A következő mérföldkő a szervezett bűnözés szabályozásában az 1998. évi LXXXVII. melyben a fogalmi meghatározáson túl deklarálja, hogy a büntetőjognak biztosítania kell a szervezett bűnözéssel szembeni megfelelő eszközöket, úgy hogy az ne veszélyeztesse az önrendelkezéshez, vagyonbiztonsághoz és egyéb alapjogokhoz kapcsolódó jogokat. A következő törvény egy törvénymódosítási csomag az 1999.évi LXXV. törvény, mely tartalmazta mind a BTK mind a

¹⁰ Póczik Szilveszter: Lakásmaffia, Magyar Tudomány, 2004/8 872. o.

Be. és a Rendőrségi törvény módosítását is. Ezt követően 2001-ben szükségessé vált egy újabb módosítás mivel- annak indokolása szerint- „az utóbbi időben előtérbe kerültek a szervezett bűnözés elleni hatékonyabb fellépést segítő módosítások, valamint a bűnözés szerkezetében bekövetkezett változások következményeként a büntetéseket szigorító rendelkezések.” írja a 2001.évi CXXI. törvény. Ebben a Btk. módosításban változott a bűnszervezet fogalma, új koncepciót fogalmazott meg. Ennek oka a nemzetközi kötelezettség volt elsősorban, az Európai Unió és ENSZ szervezett bűnözés szabályozásának közelítése érdekében hozott egyezménye.¹¹

A jelenlegi magyar szabályozás megkülönbözteti a csoportos elkövetést, bűnszövetséget és bűnszervezetet.

Csoportos az elkövetés (2/2000 Büntető jogegységi határozat) ha három vagy több személy a bűncselekmény helyszínén tettesként, akár társtettesként, akár felbujtóként, akár bűnsegédként részt vesz a bűncselekmény elkövetésében. Nincs jelentősége annak, hogy a sértettek észlelték vagy nem észlelték az elkövetők jelenlétét.

Bűnszövetség akkor létesül ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérli, de nem jön létre bűnszervezet

Lopás üzletszerűsége akkor is megállapítható ha az elkövetők még nem értékesítették az eltulajdonított tárgyakat vagy azok eladásából nem próbáltak jövedelemhez jutni. (BH 1998.8. II.)

Nem állapítható meg a bűnszövetségben elkövetett lopás ha azt gyermekkorú személy közreműködésével végeztetik. (BH 1991. 265.)

IV. számú Büntető Elvi Döntés szerint ha két vagy több személy akár ugyanolyan, akár különböző jellegű bűncselekmények szervezett elkövetésében előzetesen megállapodik, és ennek alapján legalább egy bűncselekményt elkövettek vagy annak elkövetését megkísérelték helye van a bűnszövetség megállapításának.

A bűnszervezet meghatározása részben a Btk. 98.§ és 137.§ értelmező rendelkezés alapján történik: három vagy több személyből álló hosszabb időre szervezett összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény elkövetése.

4/2005 Büntető jogegységi határozat szerint a bűnszervezetben elkövetés megállapítható akkor is ha akár egyetlen cselekményt tettesként vagy részesként valósít meg. A bűnszervezetben történő elkövetésre vonatkozó rendelkezések akkor alkalmazhatók, ha az elkövető tudata a bűnszervezet tárgyi ismérveit átfogja.

A bűnszervezet megállapítható akkor is, ha még egy bűncselekményt sem követtek el, de legalább három fő hosszabb időre szervezeten, összehangoltan működik és több

¹¹ Gellér Balázs József: A szervezett bűnözés elleni fellépés fejlődése a magyar büntetőjogban

bűncselekmény elkövetés a céljuk, beleértve ebbe a kísérletet és előkészületet is. (BH 2008.139. I.)

A bűnszervezetben elkövetett embercsempészség megállapításához egyetlen alkalommal történt közreműködés is elegendő amennyiben az elkövető tudata átfogja, hogy szervezett bűnözői csoport közreműködését segítette. (EBH 2006.1385. II.)

Bűnszervezetben való elkövetés megállapításának két legfontosabb kritériuma; felismerhető legyen a bűnszervezeti keret és súlyos bűncselekményt megvalósítva kövessenek el benne bűncselekményt. (BH 2008.319.)

A bűnszervezet feje felbujtóként felel a bűnszervezet tagjai által elkövetett bűncselekményekért, ha annak megvalósítása magában hordozza a bűnszervezet vezetőjeként kínált elkövetési módot. (EBH 2008.1849.)

A bűnszervezet fogalmához nem szükséges akár egyetlen bűncselekmény elkövetése vagy megkísérlése sem. A bűnszervezet fogalmába az elkövetésre irányuló cél tartozik bele. (EBH 2007.1677. III.)

Embercsempészség esetében a bűnszervezethez eseti jelleggel egyetlen elkövetési alkalommal is lehet csatlakozni, mivel a bűnszervezet azon törvényi fogalmának, hogy annak hosszabb időn át kell fennállnia, a bűnszervezet szintjén kell teljesülnie. (EBH 2005. 1288)

A bűnszervezetben való elkövetés megállapítható ha az elkövető tisztában volt vele, hogy három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport követ el súlyos bűncselekményeket, kábítószerrel visszaélést. (BH 2007. 3.)

Számos joghátrányt helyez kilátásba a Btk. bűnszervezetben történt elkövetés esetében. Tevékeny megbánás alkalmazásának nincs helye és a próbára bocsátás is kizárt. A határozott időtartamú szabadságvesztés mértéke 15 év helyett 20 évre emelkedik és súlyosabb esetekben nem kizárt az életfogytig tartó szabadságvesztés sem. Foglalkozástól eltiltás alól nem mentesíthető az aki a bűncselekményt bűnszervezetben követte el és méltatlanság miatt a bíróság véglegesen eltiltotta a foglalkozás gyakorlásától.

Bizonyítási és felderítési problémák

A szervezett bűnözés tekintetében a legnagyobb gondot a bizonyítás és felderítés nehézsége okozza. Gyakran csak titkos eszközökkel lehet felderíteni a bűncselekményt, de gyakran még azzal sem.

Általában nem krimináltechnikai eszközöket használ a hatóság hanem inkább krimináltaktikai eszközöket. Ilyen a nyomozás megszervezési és személyi bizonyítási lehetőségek felkutatása.¹²

A szervezett bűnözés bizonyítására felhasználható egyik eszköz a titkos információgyűjtés.

A Rendőrségi törvény 7. fejezetében szabályozott titkos információgyűjtés célja bűncselekmény elkövetésének megelőzése, megakadályozása, felderítése, megszakítása, az elkövető kilétének megállapítása, elfogása, körözött személy felkutatása, tartózkodási helyének megállapítása, bizonyítékok megszerzése, valamint a büntetőeljárásban részt vevők és az eljárást folytató hatóság tagjainak, az igazságszolgáltatással együttműködő személyek védelme, titokban információ megszerzése.

A titkos információgyűjtésen belül két főbb csoportot határozhatunk meg, a bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtést és a bírói engedélyhez nem kötöttet.

Bírói engedélyhez nem kötött,

- informátor, bizalmi személy vagy a rendőrséggel titokban együttműködő egyéb személy
- puhatolással (az eljárás céljának leplezésével) információt gyűjt, adatot ellenőriz
- fedett nyomozót alkalmaz
- a fedett nyomozó és más együttműködő személy, a rendőri jelleg leplezése céljából fedőokiratot és fedőintézményt hozhat létre, amit jogszerűen fenntarthat.
- a bűncselekménnyel gyanúsított személyt és életvitelét megfigyelheti, technikai eszközzel hangot, képet, egyéb nyomot rögzíthet
- csapdát állíthat
- mintavásárlást végezhet
- ügyészi engedéllyel, ál vagy bizalmi vásárlást végezhet
- hírközlési rendszerekből és egyéb adattárolókból információt gyűjthet
- a rendőrség a természetes személyekkel, a jogi személyekkel vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel titkos együttműködési megállapodást köthet és munkaviszonyt létesíthet.
- telefonkészülékről folytatott kommunikációt megismerheti és rögzítheti
- vád-alkut köthet
- adatot kérhet telefontársaságtól, adóhatóságtól, egészségügyi szervtől, stb.

¹² Finszter Géza: Kriminálisztika jegyzet 17. oldal

A titkos információgyűjtés bírói engedélyhez nem kötött eszközein belül több a kábítószer-kereskedelem szempontjából nagy jelentőségű fogalommal találkozhatunk. Ezek elhatárolását a Rendőrségi törvényben találjuk.

Mintavásárlás: Célja, hogy az ismeretlen anyag a Rendőrség birtokába kerüljön és ott laboratóriumi vizsgálat keretében megbizonyosodjanak az anyag pontos tartalmáról.

Álvásárlás: Célja, hogy biztosítsa a tárgyi bizonyítékokat és a bűncselekmény elkövetőjének elfogása, például egy tettenérés keretében.

Bizalmi vásárlás: Az eladó bizalmát erősítendő tevékenység, mely a későbbi álvásárlást hivatott elősegíteni.

Bírói engedélyhez kötött,

- Magánlakás átkutatása, rögzítése és megfigyelése technikai eszközökkel
- Postai küldeményt felbonthat, megismerhet
- Számítástechnikai eszközön tárolt adatokat, információkat megismerhet
- Számítástechnikai eszközön továbbított adatot rögzíthet és felhasználhat

A titkos információgyűjtésen kívül a titkos adatszerzés is a bizonyításra felhasználható eszközök között található.

Titkos adatszerzésre a nyomozás elrendelése után bírói engedély alapján van lehetőség, a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény rendelkezései alapján.

Az ügyész és a nyomozó hatóság bírói engedélyt kérhet,

- magánlakásban zajló események technikai eszközzel történő megfigyelése és rögzítésére
- postai küldemény felbontására, ellenőrzésére, tartalmának rögzítésére, elektronikus hírközlés útján továbbított adatok megismerésére és felhasználására
- számítástechnikai eszköz útján továbbított, tárolt adatok megismerését, rögzítését

A tanúvédelem a szervezett bűnözés fejlődésével és a hatóságok tapasztalataival egyenes arányban került előtérbe és a tanúvallomás fontosságán alapszik.

A tanúvallomás olyan bizonyítási eszköz mely, mással rendszerint nem pótolható. Nagyon ritka az olyan eljárás, ahol pusztán a terhelt beismerő vallomása, a szakértői vélemény és tárgyi bizonyítékokra alapozza a Bíróság az ítéletét¹³

A tanúvédelem fontossága a szervezett bűnözés bizonyíthatósági kérdésével szorosan összefügg. A tanú gyakran kerül az eljárás során kiszolgáltatott, megfélemlített és megfenyegetett helyzetbe, ezáltal szükséges a fizikai védelme, hogy befolyásmentes vallomást tudjon tenni.¹⁴

¹³ Varga Zoltán: A tanúvédelem 2001 Magyar Jog no.5.

¹⁴ Tóth Mihály: Bűnszövetség, bűnszervezet 106.o.

A tanúvédelemnek számos eszköze van, mellyel a rendszer biztosítani tudja számára a védelmet.

Magyarországon a tanúvédelemnek vannak, anyagi jogi és eljárásjogi eszközei. Anyagi jogi eszköz a hamis tanúzás. Büntetjük a hatósági eljárás akadályozását és a vesztegetés büntetési tétele is elrettentő lehet bizonyos esetekben.

Processzuális eszköz a tanú személyi védelme, adatainak zártan kezelése, írásbeli vallomástétel lehetősége, a nyomozási bíró kihallgatása 14 éven aluli esetében, zártcélú távközlő hálózat útján tett vallomás, zárt tárgyalás elrendelése, az a rendelkezés, mellyel a tanú lakcímét csak a bírói iraton tüntetik felé s a különösen védetté nyilvánítás, valamint védelmi programba történő felvétel.

A védelmi program keretében a tanú új személyazonosságot kap, új állást, elköltöztetik. A nemzetközi bűnözésben ennek jelentős szerepe van hazánkban is.

A tanú védelme és kímélete vitapont az Európai Unióban is. Tanúvédelem során meg kell felelni a szabad és megfélemlítéstől mentes vallomástételhez való jognak, az állam tanúvédelmi kötelezettségének elvének, a megfélemlítés büntetendővé nyilvánítása és következményekkel járása elvének, a feljelentési és tanúvallomás-tételi kötelezettségnek és a felelős személyek speciális képzését is teljesíteni kell.¹⁵

Az Európai Unió két ajánlást fogalmazott meg a tanúvédelemmel kapcsolatban, melyek a nemzetközi szervezett bűnözést próbálják visszatartani.

1995. november 23. ajánlás megfogalmazta, hogy a tanúkat óvni kell mindenféle megfélemlítéstől, közvetett és közvetlen fenyegetéstől, nyomásgyakorlástól, a tárgyalások előtt alatt és utána is védelmet kell biztosítani a tanú számára a hatóságnak. A védelmet ki kell bővíteni a hozzátartozókra is, a szeretteikre, gyerekeikre, szülőkre is.

A második ajánlás (1996. december 20.) a jogharmonizációra hívja fel a figyelmet, a tagállamoknak kivétel nélkül gondot kell fordítaniuk a tanúvédelemre, ösztönözniük kell a bünszervezetben tevékenykedőket, arra, hogy inkább a rendőrséggel működjenek együtt.

Magyarországon a 34/1999. (II. 26.) kormányrendelet, amely a büntetőeljárásban résztvevők, valamint az eljárást folytató hatóság tagjai személyi védelme elrendelésének feltételeiről és végrehajtásának szabályairól szól.

Közvetlenül a fenti kormányrendelet után lépett hatályba az áldozatok védelméről szóló 1074/1999. (VII. 7.) kormányrendelet, melynek 3. pontja többek között arra kötelezi a kormányt, hogy dolgozza ki a büntetőeljárásban résztvevő személyek új személyazonosságon alapuló védelmének jogi szabályait.

A következő törvénnyel intézményesítette hazánk a védelmi programot; 2001. évi LXXV. a büntetőeljárásban résztvevők, az igazságszolgáltatást segítők Védelmi Programjáról, melynek célja, hogy védelmet nyújtson a büntetőeljárásban részt vevő, az igazságszolgáltatást tevékenyen segítő, továbbá azokkal közeli kapcsolatban álló olyan személyek számára, akik

¹⁵ Varga Zoltán: A tanú a büntetőeljárásban 30.o.

erre tekintettel kerültek fenyegetett helyzetbe és személyes biztonságuk az állam fokozott védelmét igényli.

Célja, hogy az érintettet fenyegető veszély mértékéhez igazodva különleges intézkedések alkalmazásával segítse elő a bűnözés - különösen a kiemelkedő súlyú, elsősorban a szervezeten elkövetett bűncselekmények - elleni küzdelmet, a bűnüldözés, az igazságszolgáltatás érdekeinek hatékony érvényesítését.

91/2007. (XI. 22.) AB határozat a tanúk adatainak zártan kezeléséről szól, mely érinti a Be-t és a Pp-t is. Ennek a módosítási kötelezettségnek az Országgyűlés 2008 július 28-ig szabott határidőt az Alkotmánybíróság.

A jelentős mértékű transznacionális elkövetés és annak folyamatos terjedése, újszerű módszereket követel a bűnüldöző szervektől.

Ezek az eszközök, az Uniós tagállamok közötti bizalmat és kölcsönösséget feltételeznek és a büntető igazságszolgáltatás hatékonyabbá tételéhez járulnak hozzá.¹⁶

Erre való tekintettel kihagyhatatlan a nemzetközi bűnügyi jogsegély. 1996. évi XXXVIII. törvény megalkotását tette szükségessé a nemzetközi együttműködés és az átlátható jogalkalmazás, mely nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szól és célja, hogy a más államokkal történő nemzetközi együttműködést szabályozza. A jogsegély akkor adható meg, ha nem sérti az ország felségjogát, nem ütközik magyar közrendbe viszont mind a két ország büntető törvénye szerint büntetendő cselekményről van szó és nem katonai vagy politikai bűncselekmény.

A nemzetközi bűnügyi jogsegély egyik legfontosabb intézménye a transznacionális szervezett bűnözést és drogkereskedelmet tekintve a kiadatás. Sok feltételnek kell teljesülni, hogy a kiadatás létrejöjjön. Ennek alapja a két vagy több ország által kötött kiadatási egyezmény, továbbá teljesülnie kell más kritériumoknak is, például Magyarország külföldi megkeresésre akkor adja ki az elkövetőt, ha az nem kapott menedékjogot, mind a két országban legalább egy évi szabadságvesztéssel büntetendő az elkövetett cselekmény, nem részesült kegyelemben, nem évült el egyik országban sem a cselekménye. Büntetőeljárás átvétele ill. átadása a célszerűséget szolgálja, az igazságszolgáltatást teszi hatékonyabbá. Eljárási jogsegély igénybe vehető az országok közti megállapodás szerint bűnügyi nyilvántartási adatok kiadására, ideiglenes átadásra, bizonyítási eszközök felkutatására nyomozási cselekmény teljesítésére, iratok, tárgyak megküldésére, iratkézbesítésre, terhelt és tanú kihallgatására és minden fontos eljárási cselekményre.

¹⁶ M. Nyitrai Péter: Nemzetközi bűnügyi jogsegély Európában 338.o.

Szervezett bűnözés vagy terrorizmus?

A szervezett bűnözés globalizálódásával felmerül a kérdés, hogy mennyiben különböznek a szervezett bűnözői csoportok a terrorszervezetektől.

A társadalmi egyensúly megbomlása, a gazdasági instabilitás nem csak ideológiai és vallási téren, hanem nemzetközi szinten is növelte a feszültséget az elmúlt években. Ennek hatására szélsőséges és szeparatista csoportok alakultak ki és eszközeinek a terrorizmust választották.¹⁷

A kábítószer- kereskedelem ugyanannyira pénzforrás a terroristáknak, akár a szervezett bűnözői csoportoknak.

A nemzetközi szervezett bűnözés és terrorizmus sok szempontból hasonlítanak egymásra. A szervezett bűnözésre azonban kevésbé jellemző, hogy keresi a médianyilvánosságot és kiszámítható profitorientált tevékenységet folytat. A haszonszerzés motiválja.

A terrorszervezetet ezzel szemben ideológia és politika, az erőszak lecsapódása kiszámíthatatlan és váratlan lesz.¹⁸ Számos ponton hasonlóság van a két típus között, és nehézséget okozhat elhatárolásuk. A szervezett bűnözés és a terrorszervezet is illegálisan jut a szervezeti működéséhez elengedhetetlen pénzhez, melyet fegyver-, ember-, és kábítószer-kereskedelem során teremt elő. Mind a két esetben jellemző tevékenységükre a nemzetközi kapcsolatrendszer és módszereikben is nehéz lenne különbséget tenni. A szervezett bűnözők között is gyakori az ideológia (USA: fekete és latin csoportok háborúja). A terrorizmus és szervezett bűnözés elkülönítésének nehézsége jól látszik Kenyában.

A szegénység és korrupció a kenyai szervezett bűnözői csoportok létét is erősítette. A lakosság több mint fele napi egy dollárból él, amíg egy réteg hihetetlen gazdagságra tett szert.

A mungikik vallási, hagyományőrző csoportja a nyolcvanas évektől kezdve gyarapodott Afrikában, sokban hasonlítanak a terrorszervezethez ugyanis vallási alapokon nyugszik tevékenységük, megfélemlítő eszközeik között, a kínzás és élve megnyúzás, szertartásos fejlevágás is található. Irányításuk alatt állnak a nyomornegyedek, ahol kegyetlenséggel uralkodnak. Megvetik a kábítószer és alkohol élvezetét, védelmezik tagjaikat és a legképzettebbeknek is munkát adnak. Mindennaposak a harcok a mungikik és a kormány között.¹⁹

A terrorizmus és szervezett bűnözés elhatárolásának kérdése a törvények és nemzetközi egyezmények alkalmazásánál is fontos szerepet játszik.

A terrorizmus és szervezett bűnözés nélkülözhetetlen eszköze a pénzmosás. A pénzmosás eredetileg Al Caponétól származik, aki mosodai bevételeként tüntette fel az illegálisan szerzett pénzeket. A pénzmosás három fő műveletből áll; elhelyezés (a pénz elvitele pénzügyi

¹⁷ Bartkó Róbert: A terrorizmus elleni... 71.o.

¹⁸ Dr. Kondorosi Ferenc: Válság és veszélyek a nemzetközi kapcsolatokban

¹⁹ Ross Kemp: Gangs 1.

szervekhez), bűjtatás(többszörös tranzakciók létrehozása, a visszakereshetetlenségig) és intergálás (legális forráskénti felhasználás).²⁰

Pénzmosás elleni szervezetek, ajánlások, irányelvek és speciális felderítő csoportok jöttek létre.

A bankszférában olyan szakértői csoportokat hoztak létre, melyek a kétes tranzakciókat hivatottak kiszűrni az ügyletek közül.²¹

Napjaink kihívásai közé tartoznak a számítógépes bűnözők. Bankszámla, adatlopás, személyazonosság lopás, gyermek-pornográfia, szerzői jogok megsértése. Szervezett és szervezetlen formában is elkövethetőek.

Kábítószer- kereskedelem Magyarországon

A következő grafikon a kábítószerrel összefüggésben elkövetett bűncselekmények sikeresen felderített számát mutatja, annak megoszlása szerint, hogy az elkövető milyen magatartással követte el a bűncselekményt.

A grafikon a Legfőbb Ügyészség 2010-es statisztikája alapján készült. 2174 fő ellen indult eljárás 2010-ben kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény miatt, ezzel 2680 elkövetési módot valósítottak meg.

Nagy részük fogyasztói magatartással volt kapcsolatos, több mint negyedük kereskedői magatartással és csak igen kis százalékukra jellemző, hogy függő személy követte el.

²⁰ Wörle Adrienn : A pénzügyi világ betegsége: a pénzmosás 3.o.

²¹ Czine Ágnes: A pénzmosás és a bírói gyakorlat. Belügyi Szemle, 2005. 10. szám, 79. o

Ebből a több mint 2000 főből 847-et végrehajtandó és felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték, 240 főt közérdekű munkára, 666 fő kapott pénzbüntetést, 385 főt bocsátottak próbára és 39 fő részesült ügyészi megrovásban.²²

A több mint 30%-os kereskedői magatartás aggodalomra ad okot, mert ebből látszik, milyen sokan választják megélhetési forrásuknak a kábítószer-kereskedelmet és nem tudhatjuk, ebből hányan tagjai szervezett bűnözői csoportnak.

Annak ellenére, hogy Magyarországon nem tipikus szervezett bűnözői magatartás a kábítószer-kereskedelem, a grafikon bizonyítja, hogy hazánkban is jelen van a probléma, és jelentős nemzetbiztonsági kockázatot jelent.

Jelen van a korrupció szintjén is, jelen vannak kezdetben otthon termesztők is, akik később tovább bővíthetik laborukat, kannabisz ültetvényeiket és jelen vannak Magyarországon részben kábítószer-kereskedelemből élő szervezett bűnözők is. A probléma okán itt egy példa a magyar kokain-kereskedelemről.

Igaz Magyarország távol van a kokain nagyhatalmaktól, a kokain természetes termelő országaitól és gazdasági okokból kifolyólag elsődleges célországnak sem mondható igazán(sokkal inkább átutazó országnak, melynek kiemelkedő szerepe van az európai bűnmegelőzésben), tehát jelen van hazánkban a probléma.

A kilencvenes évektől kezdve két hullámban érte el hazánkat a kokain, az első a kilencvenes években a második hullám a 2000-es évek elejétől. Nőtt a kokain hozzáférhetősége, nem csak szórakozóhelyeken elterjedt, hanem már baráti társaságokban és alacsonyabb jövedelműek is megengedik maguknak, a rossz minőségű hígított kevert anyagot. A terjesztők azokból kerülnek ki, akik már foglalkoztak kábítószer-kereskedelemmel, más bűncselekményekkel, például gépkocsi feltöréssel, lopással. A tranzitcsempészek szokásait, útvonalait tekintve folyamatos változás figyelhető meg, mivel a hatóságok idővel kifigyelik ezeket az útvonalakat. Egyre több magyar kokainnyelő tevékenykedik világszerte.²³

A fent írt probléma felveti a kábítószer-kereskedelem kapcsán a magyar szabályozás kérdését, mely a kábítószer-kereskedelemmel összefüggésben tárgyalandó.

A Btk. 282-283. § tartalmazza a visszaélés kábítószerrel bűncselekmény törvényi tényállási elemeit. Rendelkezik benne a terjesztőkről, a fogyasztókról, a függőkről és a 18. éven aluliakkal kapcsolatos kábítószerrel való visszaélésről.

Jogi tárgya az egészség megóvása, mint társadalmi érdek. Elkövetési tárgya a kábítószer, kábító hatású anyag vagy szer.

Az elkövetési magatartásokat négy nagy csoportra bontja, az első a nem forgalmazási magatartások összessége. Ezek elsősorban más személy kábítószerhez jutását nem teszik

²² 2011-es Éves jelentés a magyarországi kábítószer-helyzetről az EMCDDA számára 10-11. oldal

²³ Bácskai Erika: Kokainprobléma Magyarországon, Medicina

lehetővé tehát csak önmagában van szó termesztésről, előállításról, megszerzésről, tartásról, behozatalról, kivitelről és az ország területén történő átvitelről.

A második nagy csoportot a forgalmazási magatartások teszik ki. A forgalmazó más kábítószerhez jutását segíti elő. Tipikusan ilyen a kínálás, átadás, forgalomba hozatal, kereskedés

A harmadik csoport az előbbi alakzatok előkészületi illetve bűnszegédi tetteit öleli fel. A forgalmazáshoz vagy a tartáshoz szükséges anyagi eszközök szolgáltatása, valamint kábítószerrel visszaélés elkövetését elősegítő anyagok, berendezések eladása, készítése.

A következő csoport a kábító hatású anyag élvezetéhez történő segítségnyújtás, illetve rábírní törekvés felnőtt által, 18. életévét be nem töltött személy sérelmére.

Minősített esetei, ha a nem forgalmazói magatartásokat

- üzletszerűen
- bűnszövetségben
- kábítószerfüggő személy felhasználásával
- jelentős mennyiségű kábítószerre követik el

A terjesztői magatartások minősített esetei

- bűnszövetségben
- kábítószerfüggő személy felhasználásával
- hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként vagy ezt felhasználva
- Magyar Honvédség, rendvédelmi szervek vagy a büntetés-végrehajtási szervezet létesítményében követik el
- jelentős mennyiségű kábítószerre követik el

18. életévét be nem töltött személy sérelmére minősített eset ha

- 18. életévét betöltött személy kábítószerrel kínál vagy átad, forgalomba hoz vagy azzal kereskedik
- az elkövető oktatási, köznevelési, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, közművelődési feladatok ellátására rendelt épület területén vagy annak közvetlen környezetében kábítószerrel kínál, átad, forgalomba hoz vagy azzal kereskedik
- a bűncselekményt bűnszövetségben, jelentős mennyiségű kábítószerre, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként e minőséget felhasználva követik el
- a kábítószerfüggők üzletszerűen, bűnszövetségben, vagy jelentős mennyiségű kábítószerre követik el a bűncselekményt.

Nem büntethető kábítószerrel visszaélés miatt, aki csekély mennyiségű kábítószerrel saját használatra termeszt, előállít, megszerz, vagy tart; illetve az a személy sem aki jelentős mennyiséget el nem érő mennyiségű kábítószerrel saját használatra termeszt, előállít, megszerz, tart, az országba behoz, onnan kivisz, az ország területén átvisz.

Az sem büntethető aki 2 évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő más bűncselekményt követ el, feltéve ha az elsőfokú ítélet meghozataláig okirattal igazolja, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült, vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt.

Fontos kérdés, hogy mi számít jelentős illetve csekély mennyiségűnek. A Btké.23.§ szerint a Btk. 282-283.§-ban meghatározott fogalmakhoz kapcsolódóan **csekély** mennyiségűnek számít a kábítószer ha annak bázis formában megadott tiszta hatóanyag tartalma a meghatározott adagot nem haladja meg.:

- LSD esetén 0,001
- heroin esetén 0,6 gramm
- amfetamin metamfetamin esetén 0,5 gramm
- MDA, MDMA, N-etil-MDA (MDE), MBDB, 1-PEA és N-metil-1-PEA esetén 1 gramm
- metadon esetén 1 gramm,
- morfin esetén 0,9 gramm,
- kokain esetén 2 gramm,
- ketamin esetén 1 gramm,
- kodein esetén 1 gramm,
- dihidrokódein esetén 0,8 gramm,
- petidin esetén 1 gramm
- THC esetében 6 gramm tiszta hatóanyag tartalom

Kannabisz növények esetében csekély mennyiségű az egyedszám, ha nem haladja meg az 5 fő kannabisz növényt.

Jelentős mennyiségűnek számít a kábítószer adagja, amennyiben az adott kábítószerre meghatározott csekély mennyiség felső határának hússzoros mértékét meghaladja.

A listában nem szereplő kábítószereknek csekély mennyiségről van szó, ha a tiszta hatóanyagtartalmának élettani hatása legfeljebb 0,9 gramm morfinbázis hatásával egyező.

Jelentős mennyiségű, ha tiszta hatóanyag-tartalmának élettani hatása a 18 grammot meghaladó morfinbázis élettani hatásával megegyezik

LSD esetében jelentős mennyiségről beszélhetünk ha az elkövető 500 db LSD-vel átitatott bélyeget hoz be az országba, de valamiért az átadásra vagy eladásra nem kerül sor. (BH 2003. 182 I.)

A Kúria joggyakorlatában a kábítószerhez kapcsolódóan, a BK. 155. alapján a következő fogalmak tisztázása szükséges,

A bódult állapot olyan a részegséghez hasonló állapot, mely nem korlátozza az elkövető büntetőjogi felelősségét- tehát nem szenved kóros elmeállapotban.

Kábítószer- függő elkövetőnél csak akkor van lehetőség a beszámítási képesség korlátozására vagy kizárására ha az személyiségzavart, elmebetegséget vagy szellemi leépülést eredményezett vagy ha az elvonási tünetekkel kapcsolatban kerül ilyen állapotba.

Kábítószer termesztésének minősül az olyan növény termesztése, mely a kábítószer-jegyzékben szereplő anyagokkal megegyezik és jelentősebb feldolgozás nélkül kerülnek felhasználásra.

Kábítószer előállításnak tekinthető minden olyan cselekmény amelynek terméke közvetlenül a kábítószer.

A BK 155. II. 4 szerint a kábítószert kínál az, aki

- kábítószer átvételére mást eredménytelenül felhív
- átadja a kábítószert
- vagy más birtokába juttatja

Kábítószer forgalomba hozatala esetén a hangsúly azon van, hogy több személy részére eljuttatja, mindegy, hogy ellenérték fejében vagy ingyenesen. Ezzel szemben kábítószerrel kereskedik aki törekszik a haszonszerzésre és úgy működik közre a kábítószer forgalmazásában.

2011-ben döntöttek el a törvényhozók, hogy szükséges a 'visszaélés új pszichoaktív anyaggal' szabályozása, mert rengeteg olyan kábítószer került piacra, mely nem esik a Btk-ban foglalt elkövetési magatartások egyikébe sem.

2012. március 1. óta aki új pszichoaktív anyagot az országba behoz, onnan kivisz, átvisz, előállít, kínál, átad, forgalomba hoz, azzal kereskedik, büntettet követ és és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető.

Nemzetközi kábítószer- kereskedelem

Már a középkorba visszanyúlik a maffia eredete. Az elnyomás, a római és észak-olasz fennhatóság és a külső invázió ellen lázadók titkos, felesküdt csoportja volt.

Más nézetek szerint a szervezett bűnözés az emberiséggel egy idős: szervezett csoportok primitív létfenntartó szerveződése.²⁴

A 19. században a Palermo környéki narancs és citromültetvények védelmére felfegyverkezett családok szervezték meg az első maffiákat. Mivel Szicíliában nem létezett erős állami centralizált hatalom, így a latifundiumok védelmére jöttek létre ezek a csoportosulások, egyfajta védelmi erőként.

²⁴ Giuseppe Fava: Szicíliai maffia 32.o.

Hamarosan kiterjesztették hatalmukat a környező településekre is, összefonódtak a politikával és egyre erősebbek lettek ezek a kezdetleges bűnszervezetek.

Rengeteg befolyásos támogatójuk akadt, a szervezetekbe észrevétlenül beleolvadtak.

Fő tevékenységi körük, a pénzmosás, kábítószerrel való visszaélés, embercsempészás, prostitúció, rablás, zsarolás, hamisítások és még folytathatnánk a sort, a Btk-ban nevesített bármelyik tényállással.²⁵

Az 1920-as évektől Mussolini kezdte üldöztetni a családokat, melynek hatására egy részük emigrációba kezdett, másik részüket pedig börtönbe zárták. Főleg az Egyesült Államok keleti partján telepedtek le.

A legnevesebb olasz szervezetek: a szicíliai Cosa Nostra, az amerikai La Cosa Nostra, Ndrangheta, Camorra, Stidda és Sacra Corona Unita. A felderítést nehezíti az omerta (hallgatás) törvénye.

A nemzetközi kábítószer-kereskedelem tárgyalása során elengedhetetlen a kábítószer fogalmának tisztázása, mely többé kevésbé mindenhol ugyanazt jelenti, a különbség abban van, hogy melyik ország mit tart tiltandónak és mit engedhet meg kulturális alapon. Az egyes kábítószer fajták természetes lelőhelyének bemutatása már sokat elárul a kábítószer piac alakulásáról, kereskedelmi útvonalak kialakításáról.

A drog szót a köznyelv gyakran használja a kábítószer szinonimájaként, helytelenül. A drog egy olyan nagyobb gyűjtőfogalom, melybe a kábítószer is beletartozik. Eredeti jelentése szárított növényrész, ma már minden olyan anyag gyűjtőneve, amely a szervezetbe jutva annak működését befolyásolja. Gyógyászati értelemben a drogok kábító hatású, függőséget okozó anyagok.

A máktermesztés és ópium előállítás bölcsője Kelet- és Közép-Ázsia. Az ópiumot éretlen mákfejek bemetszéséből lehet kinyerni, ekkor még fehér színű nedv, mely levegő hatására megszikkad és barna színt nyer. Főleg Ázsiában termesztettek ilyen típusú mákfejekkel rendelkező mákfajtát, amiből könnyű előállítani az ópiumot. Ázsián kívül még sok helyen, Bulgáriában, Törökországban és Görögországban is elterjedt volt az ópium előállítás, amit csupán néhány tíz éve tiltottak be.

1805-ben egy német gyógyszerész tiszta állapotban állította elő az ópiumból egy növényi alkaloidot, mely a morfium lett. Az ópiumban többféle alkaloid is található, 10-14%-a morfin, 4-8%-a narkotin, 0,2-0,8% kodein. A morfin injekció sokkal hatásosabb fájdalomcsillapítónak bizonyult, mint a szájon át szedhetőek. Gyártása ipari méreteket öltött Németországban, de hamarosan fény derült a mellékhatásokra is, így megkezdődött feketepiaci kereskedelme.

A morfin mellékhatásaiból okulva, viszont a kiváló fájdalomcsillapító képességet megtartva a gyógyszerészek megalkották a heroint. A morfinból kinyert fájdalomcsillapító hatást

²⁵ Gorza Edina: Tanúvédelem és szervezett bűnözés Belügyi szemle no.7-8.

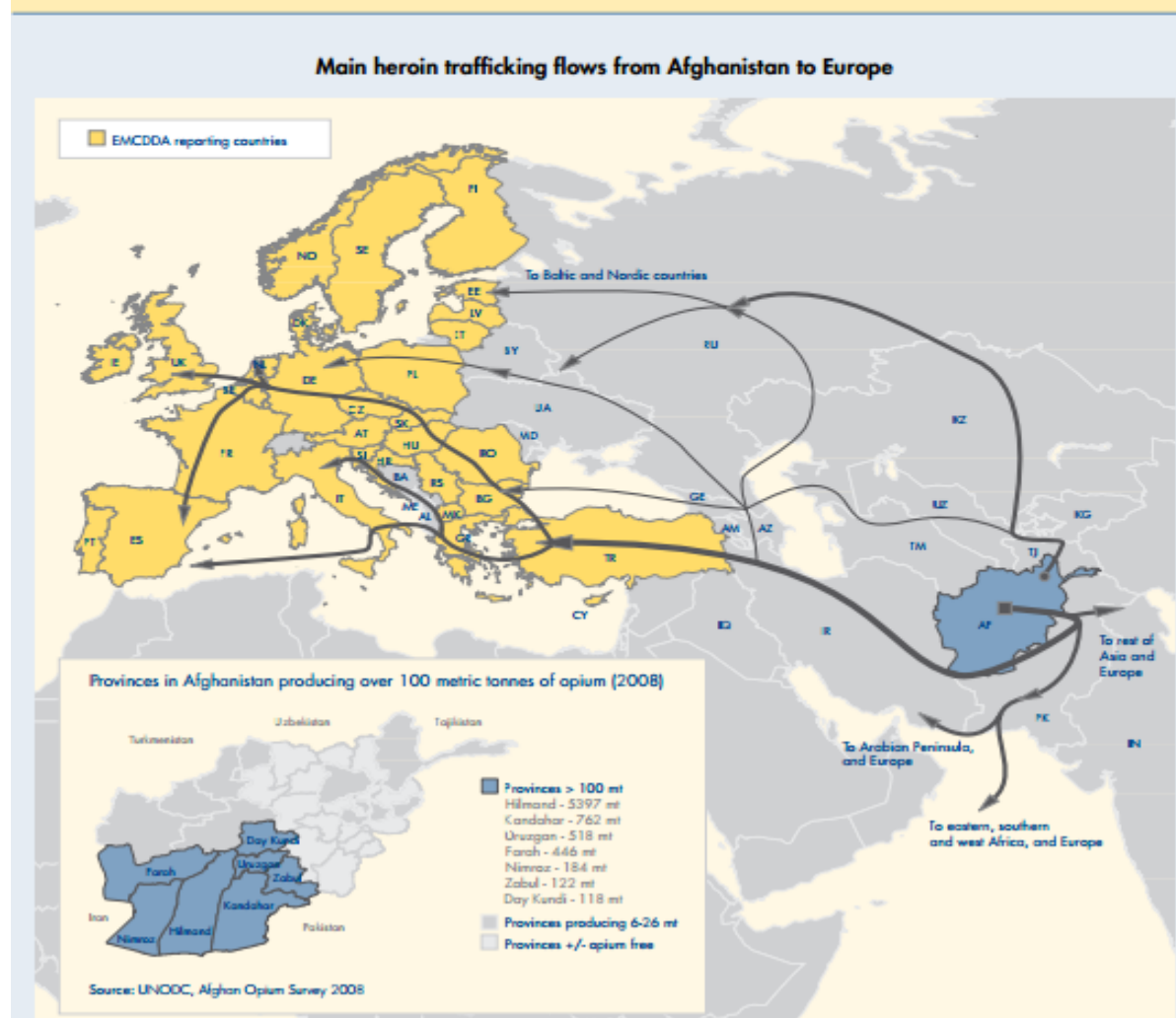
próbálták ezzel megőrizni és a gyógyszer tudományt fejleszteni, ugyanakkor a függőséget kiküszöbölni.

Az így beadott heroin, a kutatások dacára még erősebb függőséget alakít ki.

A következő sorokban a heroin kereskedelmi útvonalait és célállomásait mutatom be Afganisztántól Európáig.

Heroin entering Europe: the different routes

Figure 2. Heroin entering Europe: the different routes

Heroin- kereskedelem

Három fő régióban állítják elő a heroin nagy részét Dél- Nyugat Ázsiában (Afganisztán, Pakisztán), Dél- Kelet Ázsiában (Laos és Myanmar) és Latin- Amerikában (Mexikó, Columbia, Guatemala). Az afgánok és pakisztániak látják el heroinnal saját térségüket, a Közel- Keletet és Európát. A laosziak és Mianmar Dél- Kelet Ázsia és Óceánia térségét látják el heroinnal, amíg a latinok Amerikába importálják elsősorban a heroint.²⁶

Balkáni útvonal

A balkáni útvonalon, ahogy az az ábrán is látszik Törökország jelenti a legrövidebb utat Európa felé.

Törökországon keresztül egy északiabb útvonalon haladnak a szállítmányok, Görögország, Macedónia, Albánia, Szerbia, Bulgária, Magyarország irányába. Az EUROPOL 2005-ös jelentése szerint a törökök a központi szerep a heroin szállításban, erre a Törökországban lefoglalt heroin mennyiség igen nagy aránya is utal.

Az új Medellínként elhíresült balkáni területen (Albánia, Szerbia, Macedónia egyes részein) évente több százmilliárd dolláros bevételre tesznek szert a heroინból.²⁷

Törökország a heroin gyártásban is jeleskedik, az MCDDA jelentése szerint nagy mennyiségű morfint és azzal arányban álló ecetsavhidrid található az országban, ami arra enged következtetni, hogy rengeteg titkos laboratóriumban állítanak elő heroint.

Északi útvonal

Az északi útvonal legjelentősebb fogyasztója Oroszország, de részesül a heroინból Üzbegisztán, Tádzsikisztán és Türkmenisztán is. A szállítmány megmaradó része tovább megy észak- nyugatra, bolgárok németek és skandinávok felé.

A balkáni útvonalnál jellemző korrupció, az északi útvonal esetében még markánsabbnak látszik. Nem csak a kábítószer-kereskedelem és csempészet, hanem az emberkereskedelem és minden fontosabb szervezett bűnözői tevékenység könnyebben halad át ezen az útvonalon.

Európai útvonal

Norvégia, Törökország és Horvátország területén 2006-ban közel 20 tonna heroint foglaltak le.

²⁶ European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, Monitoring the Supply of Heroin to Europe 8.o.

²⁷ The Centre for Peace in the Balkans: BALKAN - ALBANIA - KOSOVO - HEROIN - JIHAD

Az európai útvonal az egyik legbonyolultabb, a szabályozottság és a szigorú rendészeti magatartás ellenére a legnagyobb heroin piaccal Olaszország és az Egyesült Királyság rendelkezik. Az sem ritka, hogy ezeken az útvonalakon többféle drog találkozik, és keverik a különböző drogokat egymással (politoxikománia) például, a török heroin kereskedők vesznek a latin kokainból és egy különleges keveréket állítanak elő, amit sokkal drágábban értékesíthetnek a drogpiacon.

A Dél- Kelet Ázsiában található Timor a kábítószer átutaztatása szempontjából jelentős szerephez jutott.

Nyilak, mérgezett dárdák, gyújtogatás. Ezek a nomád módszerek árulkodnak az itt, Timorban uralkodó szegénységről és anarchiáról. Rengeteg elaprózódott bűnözői csoportot találhatunk itt. A helyi erők tehetetlenek velük szemben. A helyzet odáig fajult, hogy az ország már külföldről volt kénytelen segítséget kérni, azóta ENSZ békefenntartási terület. Az Indiából, Pakisztánból és Kínából Ausztráliába tartó drogszállítmányok szempontjából van nagy jelentősége Timornak. Ebből próbálnak megélni az itteni emberek. Ezeket a csoportokat meghatározza a spiritualitás és őseik kultúrája. Harcművészetet űznek, rendszeresen tartanak áldozatot és istentiszteletet.²⁸

A heroin- kereskedelem bemutatása után szeretném kihangsúlyozni, hogy szintetikus úton is előállíthatóak az ópiátok.

Az igény a hatékony fájdalomcsillapító iránt, ami van olyan hatásos mint az ópiumszármazékok és mégsem alakít ki függőséget, arra sarkallta a gyógyszerészeket, hogy szintetikus úton állítsák elő az ópiátokat.

Már a 19. században megkezdték a természetben előforduló ópiátokat kémiai laboratóriumban rekonstruálni. A legnevesebb két vegyület a petidin és a metadon voltak, de rengeteg ilyen vegyülettel kísérleteztek. Például az Egyesült Államokban illegális laborokban gyártották a fentanilszármazékot, mely a heroin szintetikus megfelelője volt, a valóságban azonban annál sokkal veszélyesebb és károsabb vegyület. Ezt bizonyítják az akkor megugrott halálozási ráták.²⁹

A most következő kábítószer a stimulánsok csoportjába tartoznak. A stimulánsok szintén a központi idegrendszerre ható kábítószer, azonban az előbb bemutatott ópiátoktól eltérően a stimulánsok nem nyugtatóan hatnak a szervezetre, hanem erősítik és felpörgetik azt. Stimuláló hatásának köszönhetően széles társadalmi rétegben elterjedt és a kábítószer-kereskedelem meghatározója.

Az egyik stimuláló hatású és legális, kulturális hagyományokhoz kapcsolódó levél, a kokalevél.

A kokalevelek (*Erythroxylon coca*) rágcálása tradíció a Dél- Amerikai kultúrában, mégis állami ellenőrzés alá kellett vonni, ugyanis a kokalevelek biztosítják a nyersanyagát az ebből

²⁸ Ross Kemp: Gangs 2.

²⁹ Bayer István: Kábítószer 37.o.

készülő kokainnak. A Kolumbiában őshonos kokalevelek az Andok lejtőiről terjedtek el Dél-Amerika más részein is.

Az indián kultúra fontos gyógynövényének számít és már az inka kultúrában is elterjedt volt. A papok transzba eséséhez elengedhetetlen fontosságú.

Hatását tekintve a levél rágása, csökkenti a testi fáradtságot, az éhségérzetet, az egész testre stimuláló hatással van és kis mértékű eufóriát idéz elő. Hosszabb ideig történő rágása depresszióhoz vezet.

A kokalevélből előállított kokain csempésze országokat tett tönkre. A helyi erők nem elég felkészültek és felfegyverzetek a milliárdos kereskedők elleni harchoz. Erre a jelenségre példaként szolgál Beliz, Közép- Amerika egyik kábítószer paradicsoma.

A kereskedők kedvelt tranzit országa, mivel hosszú ellenőrizetlen partszakaszok borítják. Az Egyesült Államokba importált kokain egyharmadát Belizen keresztül viszik. Nem véletlen, hogy az itteni szervezett bűnözők megtelepedtek és több millió dolláros haszonra tesznek szert évente. Dél- Amerikát és az USA-t összekötő tengeri kereskedelem összekötő pontja. Erről a csempésztúvonról juttatják tovább a mexikói drokartelleknek a kokaint. Kábítószerért, pénzért és fegyverekért.³⁰

A Belizben uralkodó anarchia nemzetközi figyelmet kapott, jelenleg nagy erővel próbálják visszaszorítani a szervezett bűnözést, de a hatóságok szerény anyagi körülmények miatti eszközei kevésnek bizonyulnak a droghasználatok luxus tengerjárói, repülői mellett.

Szokatlan csoportnak számít a belizi Nagyutyák csoportja, akik harapással sebzik meg az ellenfeleiket. Arcokat harapnak ki, torkokat harapnak át, füleket tépnek le. Ez csak egy példa a sok közül.

Számos esetben látjuk, hogy az amerikai térségben a legfőbb célállomás az Egyesült Államok. Itt jóval drágábban el lehet adni a kábítószer mint Dél- vagy Közép- Amerikában. Emiatt a bűnszervezeteknek szükségük volt arra, hogy az ottani szervezett bűnözést erősítve, ott élő kábítószer- kereskedőket alkalmazzanak és kialakítsák az ottani bűnözői csoportjait. Sok csoport vetekszik a fogyasztókért és rendszeres harcok dúlnak az utcákért.

A következő stimuláns hatású és az egyik legnépszerűbb, ezáltal legnagyobb drogpiaccal rendelkező kábítószer a kokain.

A kokalevélből szintézis útján előállított kokain alkaloidja 0,5-1%-ban található meg a kokalevélen. Helyi érzéstelenítő hatását már a 1879-ben felfedezték a kutatók. Addig a kínzó fájdalom miatt elvégezhetetlen műtéteket tudtak kivitelezni a kokain érzéstelenítő hatásának segítségével.

A kokain az orvosok csodaszere volt, ha olyan betegséggel találták szemben magukat amit nem ismertek, vagy nem tudtak sehogy sem kezelni. Rengetegféle betegség kezelését folytatták kokainnal: tuberkolózis, amfetaminizmus, depresszió, asztma, alkoholizmus.

³⁰ Ross Kemp: Gangs 1.

A kokain káros hatásairól nem számolt be egyetlen szaklap sem, sokáig úgy gondolták, a kokain ártalmatlan gyógyszer.

A kokainra jellemző volt még a használói csoport. Szinte csak és kizárólag a felső tízezer köréből használták a huszadik század elején. A halálesetek száma is nagyon alacsonyan maradt emiatt, mert a gazdák mindig tiszta anyagot vásároltak, megbízható forrásból, és nem estek annak áldozatául, mint a heroinfogyasztók, hogy kevert ismeretlen eredetű anyagokat vettek olcsón, amibe belehaltak.

Kokain és heroin keverésével Speedballt kapunk. Ritka káros keveréke a két drognak. Hatásával párhuzamosan élhető meg a stimuláló pörgés és a nyugalom az idegnyugtató heroinnak köszönhetően. Napjainkban az utcai drogok kombinációja a legnagyobb veszélyforrás.

A crack előállítása a freebasing előállításhoz kapcsolódik. Az így előállított crack sokkal gyorsabban és intenzívebben hat, sokkal erősebb az újrakészítő hatása és gyors leépülést eredményez. A pszichoélmény körülbelül 40 percig tart, a szervezet toleranciájához mérten. Speciális pipából szokták szívni, hatását leginkább a heroinéhoz lehetne hasonlítani intenzitását és erősségét tekintve. Különösen károsítja a tüdőt és a felsőlégutakat. Nevét az égés közben hallható ropogásról kapta.

Ahogy bővült a kokainpiac és egyre nagyobb mértékben állították elő a kokaint, szinte már ipai mennyiségű köztes terméke keletkezett. Ilyen köztes termék a kokapaszta is, azaz a basuco. 40-90%-ra tehető a kokaintartalma és rengeteg előállítás során használt felesleges vegyszert is tartalmaz. Például olcószereket és kénsavat. Ezt a paszta szerű mellékterméket cigarettába göngyölve szívták, marihuana mellé tekerve.

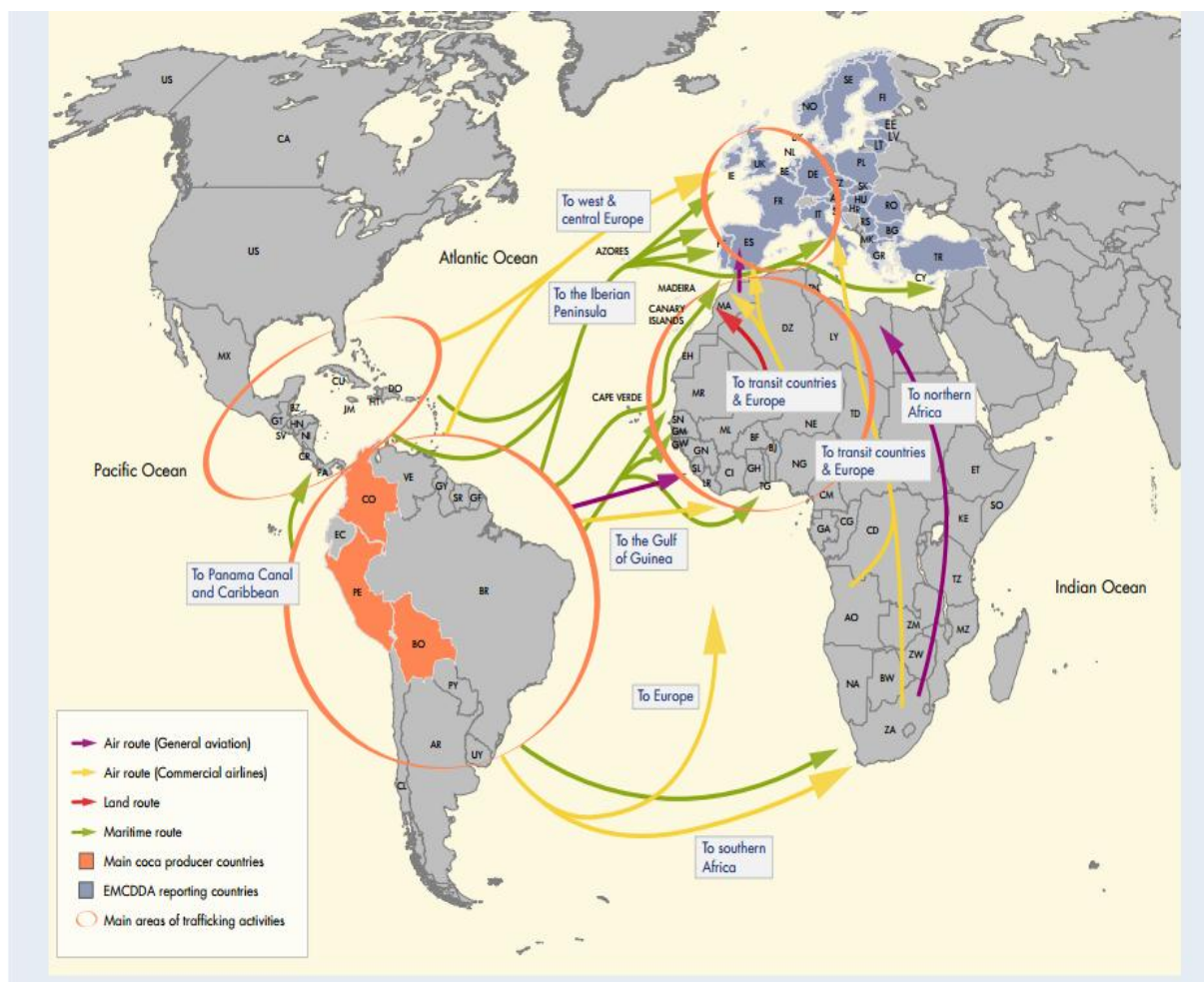
A kokain útja Európába

Történetileg a kokaingyártás- ipari méretekben a 19. század végén- 20. század elején öltött nagy méreteket, holland, német, japán gyógyszergyárakban. A kokain nyersanyagának előállítása főleg három országra koncentrálódik. Ez Kolumbia, Peru és Bolívia, néhány száz hektárt azonban megtermelnek Ecuadorban, Venezuelában és Braziliában is.

A jogi szabályozást illetően teljesen eltérő minden országban, Bolíviában és Peruban például büntetlenül lehet kokalevelet termesztetni és eladni bűnözői csoportoknak. Globálisan 2006-ban közel 157 ezer hektár koka termett.

Kolumbiában szegény farmerek termelik meg és értékesítik tovább a kokalevelet, kokapasztát és kokainalapot, általában családi vállalkozás formájában. Ez a létfenntartásukhoz szükséges, minimálisan kevés pénzért veszik át tőlük a kokát.

Közel 100.000 szegény kolumbiai családnak biztosít ez a megélhetési forrás a létminimum alatti megélhetést.³¹

Az EMCDDA ábrája szerint a kokaint szárazföldön, vízen és levegőben is egyaránt csempészik, három főbb útvonalon, melyeken kívül természetesen vannak még a hatóságok által nem ismert titkos útvonalak. A fő kokatermelő országok Kolumbia, Peru és Bolívia. A kokain feldolgozásával és csempészéssel foglalkozó területek négy területre koncentrálódnak, Dél- Amerikára, a Karibi térségre Nyugat- Európára és Nyugat- Afrikára.

A három fő útvonalat fogom bemutatni az EMCDDA Technical Data Sheet: Monitoring the supply of cocaine to Europe jelentése alapján, az északi útvonalat, a központi és afrikai útvonalat.

³¹ EMCDDA Technical Data Sheet: Monitoring the supply of cocaine to Europe

Északi útvonal

Az északi útvonal Dél- Amerikából indul és a Karibi térségen keresztül éri el Európát. 2008-as statisztika szerint az Európába belépő kokain 40%-a az északi útvonalon keresztül jut Európába. A karibi térségben is szükséges a szárazföldi szállítás kis részen, majd vízen keresztül jut Európaig a rakomány. A hajókat, tengeralattjárókat igen nehéz kiszűrni és ellenőrizni. A létező legkülönbözőbb hajókon is szállítanak kokaint. A szárazföldön pedig repülőgép várja a rakományt, hogy tovább szállíthassa.

Rakodásra, raktározásra lehetőségük van az útba eső szigeteken a hatóságok lefoglalását kikerülve. Gyakran használnak kisebb szállítmányok esetében drogfutárokat. A drogfutárok életüket kockáztatva, kokaint lenyelve, végbélbe helyezve, mellimplantátumba operálva és más elképesztő módokon szállítják a kokaint. Gyakori eset az is, hogy keresnek egy 'balekot', akiért nem kár ha a határon elfogják drogcsempészetért.

A csempészútvonalak megoszlásában a történelmi kapcsolat és a nyelv is szerepet játszik. Ezt példázza az, hogy miért pont Jamaika és az Egyesült Királyság ellátója.

Központi útvonal

A központi útvonalon a kokain Dél- Amerikából az Ibériai- félsziget felé halad, ahol lehetőség van az árú átrakodására továbbítására a Zöldfoki- szigetek és az Azori- szigetek, Kanári- szigetek és Madeira felé.

Dél- Amerikából nagy teherhajókon szállítják a szigetekig ahol a mérlegelést követően tovább viszik kisebb gyorshajókkal az Ibériai- félszigetre. A légi szállítás is fontos szerepet kap a Központi úton, ennek a madridi Barajas repülőtér ad teret.

Afrikai útvonal

A szigorú európai ellenőrzések hatására az afrikai útvonal egyre nagyobb szerepet játszik a kokaincsempészetben. A Nyugat- afrikai szegény országokban olcsó munkaerőt találnak a drogkereskedő csoportok. Az itt lévő nagy fokú szegénység miatt kevés pénzért is vállalják az őslakók a több kiló kokain lenyelését. A drognyeléses csempészesek valamilyen szinten kapcsolódnak az ember-csempészethez is, a migránsoknak gyakran kell először drogfutárként helyt állniuk.

Afrikában a gazdasági helyzet nem teszi lehetővé a hatóságok olyan formájú megszervezését, mint amilyenre szükség lenne. Nagy teherhajók szállítják a fő rakományt, majd onnan kisebb repülőgépek, halászhajók. Az afrikai szervezett bűnözés kapcsán meg kell említeni Fokváros bűnözői csoportjait.

Dél- Afrika fővárosának egyik része gazdag főleg fehérek lakta terület, a másik része pedig a nyomor és bűnözés városrésze.

Itt fokvárosban egy Számok nevű szervezett banda tevékenykedik és uralja a kábítószerpiacot. A Számok tagozódásuk szerint 26-os 27-es vagy 28-as csoportba klikkesednek, a 26-os tagok vannak a hierarchia legalján, őket utasíthatják a 27-esek és a 28-asok is. A 28-as csoportban csak vezetők vannak, a legmagasabb rangú bűnözők. A városvezetés nem tud mit tenni ezzel a bűnözői körrel, mint sem, hogy börtönbe zárja őket. Fokváros híres Számokat tömörítő börtöne a Pollsmoor. Az itt élő raboknak nem büntetés, hanem jutalom és büszkeség a börtönbe bekerülni, így nincsen megfelelő elrettentő erő, amivel vissza lehetne szorítani a bűnözést.³²

A kolumbiai kokainmaffia

A kolumbiai kokainmaffia története Pablo Escobar nevéhez fűződik. Ő volt a világ egyik leghíresebb kokainbárója.

Medelliniben született és sirrabláként, cigarettacsempészként tevékenykedett fiatalabb korában. Hamar rájött a még akkor kiaknázatlan kokainüzletben rejlő haszonra ha azt szervezett módon minél nagyobb területen terjeszti.³³

Felismerte azt is, hogy a kokain ára Kolumbiából az Egyesült Államokba érve megtízszereződik. A befolyásos embereket megfélemlítette, így szabad kezet kapott Medelliniben. A helyi lakosság véleményét erősen megosztotta. Voltak akik igazságosnak tartották, olyannak aki a szegényekért él, mivel szívesen foglalkoztatott szegényeket a drogügyletek során.

Kiépítette saját ültetvényeit és labrojjait Kolumbiában, repülőgépet bérelt mellyel olyan helyekre szállíthatja a kokaint, ahol azt drágábban el lehet adni.

Kialakult a Medellini kartell, mely piramis szervezeti egységet követett- élén Pablo Escobar, alatta azok a bűnszervezet vezetők akik a világ különböző pontjain veszik át a kokaint. Alattuk dolgoznak a katonáik és ők azok akik az egyszerű szegényeket foglalkoztatják, akik csak egy adott munka elvégzéséért felelnek.

³² Ross Kemp: Gangs 1.

³³ Paul Eddy, Hugo Sabogal, Sara Walden: Cocain Wars

A kokain útja Kolumbiából Közép- Amerikán át Észak- Amerikáig, egészen Kanadáig

A szegények körében annyira népszerű volt Escobar, hogy országgyűlési képviselőnek is sikerült megválasztatnia magát. Az így szerzett diplomáciai mentességet maradéktalanul kihasználta. 1985-ben a kolumbiai Legfelsőbb Bíróság 11 tagját kivégeztette és csak hosszas tárgyalások során sikerült a saját maga által épített luxusbörtönbe rövid időre szabadságvesztés alá vetni.

Az Egyesült Államok vezetése a 90-es évektől nemzetbiztonsági kockázatnak tekintette Escobart, számos egyezményt és törvényt hoztak a kábítószer kereskedelem visszaszorítása érdekében. 1992-ben a Delta Force(Egyesült Államok) és Los Pepes (ellenséges drogbárók és kartellek által szervezett fegyveres csoport), elkezdtek rá vadászni, 1993-ban agyonlőtték. Halálával a kokainkereskedelem nem lett kisebb léptékű, csupán más vezetők jutottak bevételhez.

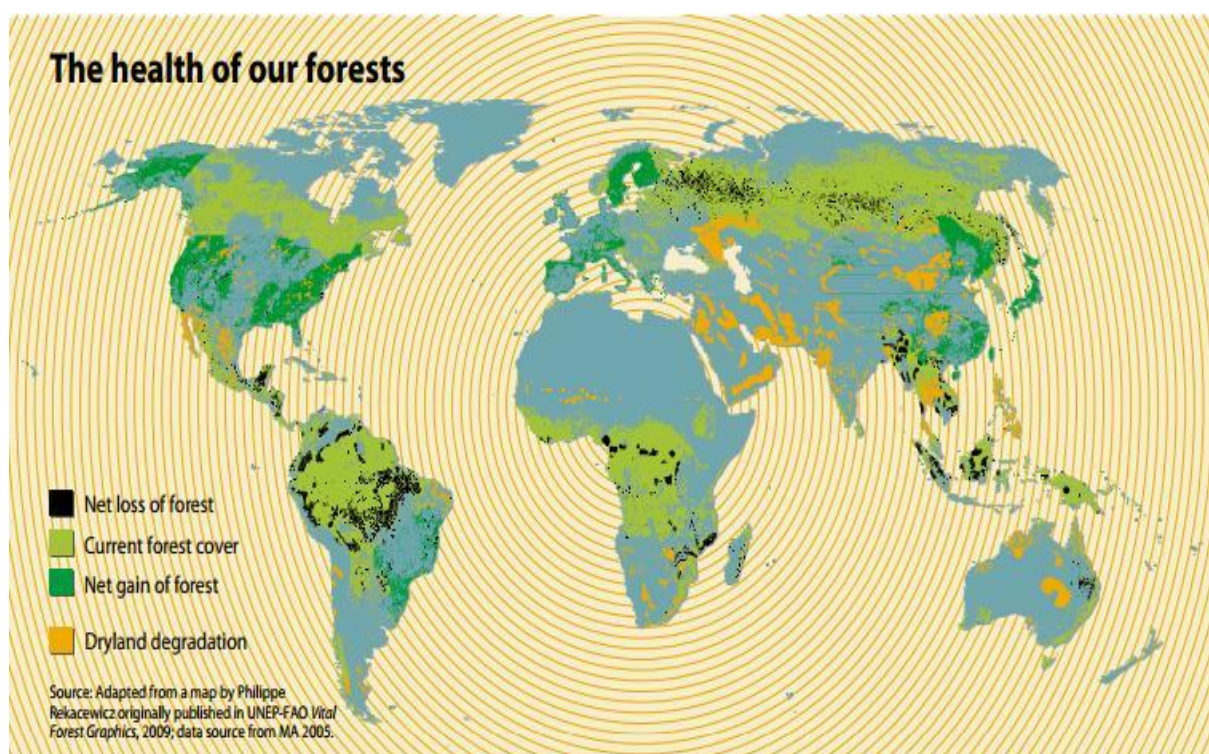
A Cali kartell vette át a kábítószer- kereskedelem irányítását. A FARC egy kolumbiai fegyveres forradalmi szervezet, mely gerillahadviselést folytat és a kokainültetvények őrzéséből származik bevételük jelentős része.

A kormányzat sok eszközzel próbálkozott a kábítószer- kereskedelem visszaszorításáért. A 70-es években például vegyszert permeteztek, ami a koka és kannabisz cserjéket elpusztította. A permetezés ellenére a kokaültetvények megháromszorozódtak és a helybővítés érdekében rengeteg esőerdőt írtottak ki.

³⁴ <http://xtiandefence.blogspot.hu/2007/10/canadas-drug-trade-oct-15.html>

Az erdőirtás és védett állatfajok kereskedelme is nagy nemzetközi szervezett bűnözői iparág. Az esőerdők irtása, annak ellenére, hogy elsősorban az Amazonas- medencében, Közép-Afrikában és Dél-Kelet- Ázsiában történik globális probléma, mely Magyarországot is veszélyezteti, igaz nem nemzetbiztonsági szempontból- hanem természeti kockázataiból fakadóan.

A fakitermelésből származó bevétel összege megegyezik a kábítószer- kereskedelemről nyert összeggel. A világ fakitermelésének 30%-át is kiteheti az illegális erdőirtás. A transznacionális bűnözői csoportok egyre kifinomultabb és nehezen felderíthető módszerekkel dolgoznak.³⁵

A fakitermelésen túl, az élővilág kizsákmányolásából is jelentős bevételhez jutnak a bűnözők. Elefántcsont, orrszarvú szarv, tigris darabok távoznak illegálisan elsősorban Afrikából és Dél-Kelet Ázsiából.

A 21. század folyamán közel 100.000 állatot öltek vagy csonkítottak meg az orvvadászok³⁶

³⁵ Washington Post, Brad Plumer 2012 október 2. How organized crime groups are destroying the rain forests

³⁶ UNODC: Plundering Mother Nature - wildlife, forests and the effects of organized crime

Mexikói droggartellek

A mexikói szervezett bűnözők gyűjtőneve. Fő eszközük a megfélemlítés és az erőszak. Tevékenységükben a kokain központi szerepet játszik, a Dél- Amerikából az Egyesült államokba tartó kokainszállítás láncországa. Haszonmaximalizás céljából foglalkoznak transznacionális méretekben emberkereskedelemmel, fegyvercsempézéssel. Jelentős az metamfetamin, heroin, marihuana kereskedésben is. Állami szigor hatására a bűnszervezetek háborút indítottak a hatóságok ellen.

Legnagyobb szervezeteik között van a Guadalajara, Los Zetas és Sinaloa melyek számos más csoporttal háborúznak. A mexikói Juarez városában halnak meg a legtöbben. Ennek oka az is, hogy az Egyesült Államokból kitoloncoltak Juarezbe jutnak először. Sokszor a hatóság és a hivatalnokok is kénytelenek a korrupció felé hajlani, mivel nincs más választásuk. A gyilkosságok fényes nappal, nyílt utcákon történnek, a holttestek meggyalázása és a csonkítás is gyakori eset, ezzel statuálnak példát, így üzenve a lakosságnak és ellenségeknek. Annak aki lopott, levágott újjaival a szájában találják majd meg a holttestét.³⁷

A holttestek mellé írásos üzenet is szokott tartozni, így tudnak üzenni a politika világába. Mexikóban az említett szervezetek jelenleg is háborúban állnak egymással, mindennaposak az összeütközések, melyek fegyveres katonai segítséget igényelnek.

Az El Salvadorban honos MS13 nevű bűnszervezet az egész világot behálózó nagyságra tett szert az elmúlt tíz évben. Nevük végén a 13-as szám árulkodik a mexikói droggartellekkel való kapcsolatukról. Ezt a 13-as szám használatából lehet tudni, mely az ábécé 13. betűjére az „m” betűre utal mint Mexikó.

Mara Salvatrucha rövidítéséből jött az MS13 rövidítése. El Salvadorban 1992-ig polgárháború tombolt, így érthető, hogy megerősödtek az országban a szervezett bűnözői csoportok. A polgárháborút követően két bűnözői csoport a 18. utca (Calle 18.) és az MS 13 folyamatos rivalizálása folyik. Egymáshoz közel élnek, az utcátömbök fel vannak osztva köztük. A két bandának közel 30.000 tagja van, nem csoda, ha ebből sok erőszakos bűncselekmény születik.

A bandába belépni szokás szerint gyilkosság által lehet, ha a rivális banda tagját megölik.

Super Mano Dura- egy olyan törvény mely lehetővé teszi a hatóságok számára, hogy már akár azért is börtönbe zárjanak valakit, mert tetoválásokat visel vagy a banda monogrammjával ellátott ruhát visel. Az ENSZ bírálta, ugyanakkor átmenetileg segített visszatartani a fiatalokat a bűnözéstől.

³⁷ www.biztonsagpolitika.hu Asztalos Máté: Mexikói szervezett bűnözés

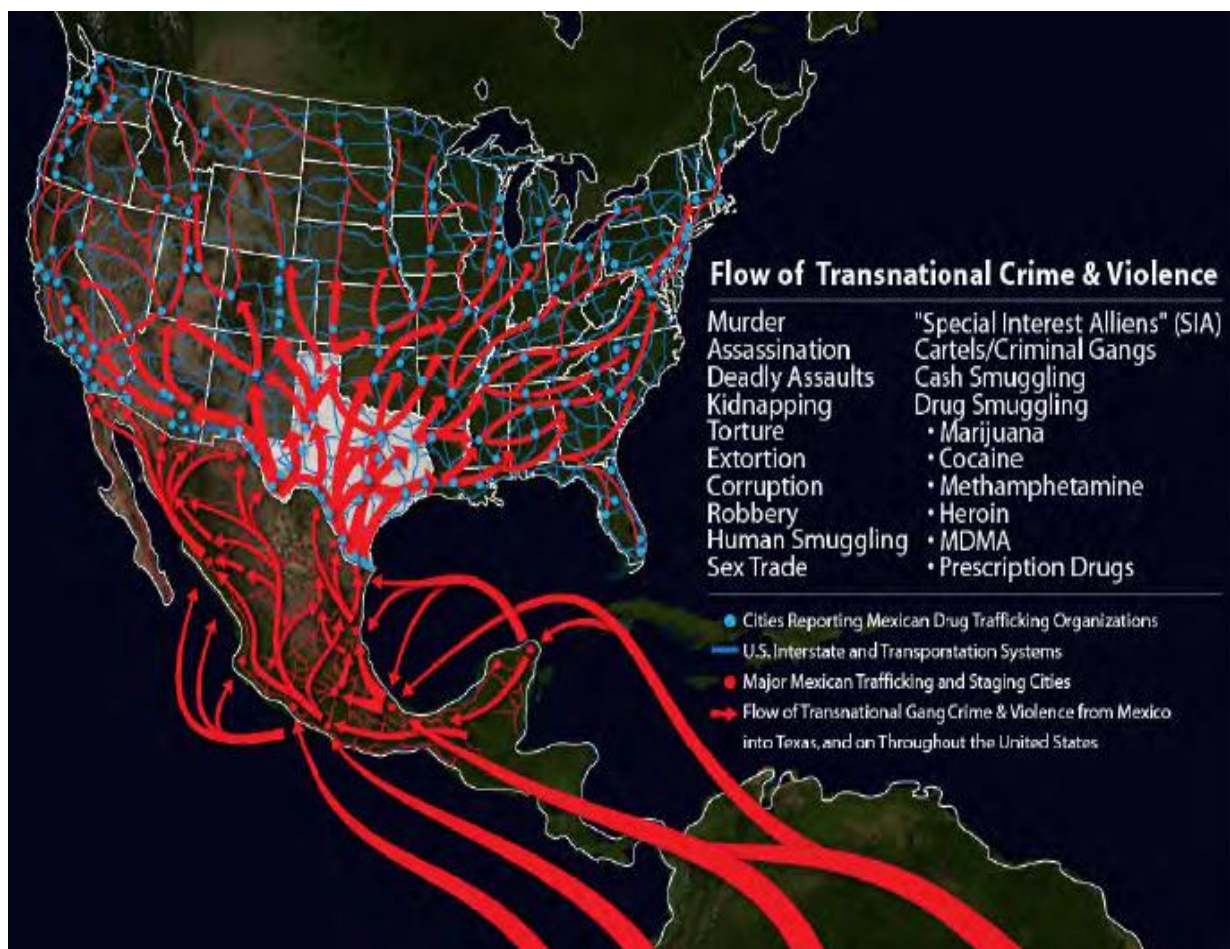
Egyesült Államok³⁸

A kábítószer-kereskedelmet tekintve rengeteg kereskedőnek az Egyesült Államok a célországa, a világ összes szervezett bűnözője megtalálható itt, ezért mind kábítószer-kereskedelem, mind szervezett bűnözői csoportok oldalán jó példa.

A szicíliai szervezett bűnözés már a negyvenes évek végén eljutott az Egyesült Államokba. Az amerikai biztonságpolitika ekkor a hidegháború idején, a oroszok elleni harccal foglalkozott és nem törődött a nagy veszélyt jelentő szervezett bűnözéssel, így hamar elterjedt és nagy befolyásra tettek szert a maffiózók. Szicíliában állították elő a legjövedelmezőbb heroint és az államokba szállítva ott értékesítették.

Napjainkban az Egyesült Államokban számos bűnszervezete jelen van a klasszikus szicíliaiakon kívül. Fekete, ázsiai és latin csoportok faji kérdéssé teszik a bűnözést.

Fő bevételük a kábítószer-kereskedelemből származik és az egymás közti harcok is az utcásarkokért folynak, ahol értékesíthetik a kábítószert.

39

³⁸ www.streetgangs.com

³⁹ TEXAS BORDER SECURITY: A STRATEGIC MILITARY ASSESSMENT 2011

A táblázat a los-angelesi bűnözés elterjedését mutatja be. A hetvenes évek elején kezdtek szervezett bűnözői csoportok tevékenykedni Los- Angelesben és környékén. Akkor még csak 18 banda volt jelen, amíg számuk folyamatosan nőtt, 1996-ra már 272 bandáról számol be a statisztika.

Table 1. Number of black Gangs in Los Angeles County, 1972-1996

Year	Number of gangs	Percent change	Number of defunct	Net new gangs
1972	18	-	-	-
1978	60	233	2	44
1982	155	149	6	101
1996	274	76	31	150

40

Crips, a hetvenes években terjedtek el Los Angeles környékén, főleg feketék a tagjai-de van néhány fehér és ázsiai tagja is. Jelenleg is működnek az Egyesült Államok különböző részein. Körülbelül 60.000 tagot számolnak, fő tevékenységük a kábítószer csempészet, rablás, zsarolás, gyilkosság, lopás, betörés. Legnagyobb bevételük a crackból származik. A crips életmód szorosan kapcsolódik a rap szubkultúrához és a tageléshez, graffitizéshez, stb.⁴¹

Bloods, szintén a hetvenes években alakult bűnszervezet, melynek a Cripshez hasonlóan fiatal fekete tagai vannak. Elsődleges bevételük szintén a kábítószer- kereskedelemről származik. A cripsszel való konfliktus a kábítószer árusítás szempontjából fontos területek megszerzéséért folyik.

Jelenleg az Egyesült Államokban több latin él mint fekete. A szervezett bűnözés alakulásában ez is szerepet játszik. Surenos, és a Nuestra Familia a maxikói maffia Egyesült Államokban berendezkedett csoportjai, több száz bandát tömörítő megnevezések. Szoros kapcsolatban állnak a mexikói droggartellekkel.

Az Egyesült Államokban szinte az összes bűnözői csoport fellelhető. A motoros bandák (Bandidos, Hells Angels) is nagy számban és azon belül rengeteg csoportban megtalálhatók. Fő tevékenységük a kábítószer- és fegyverkereskedelem. Ők a szervezett bűnözés szubkulturális aspektusának megtestesítői.

⁴⁰ www.streetgangs.com

⁴¹ Donovan Simmons, Terry Moses: The genesis of a genocide

Az Egyesült Államok után visszatérek a stimuláló kábítószerkezhöz, azon belül amfetamin bemutatásához. Ahogy sok más drog, úgy az amfetamin is gyógyszerként volt forgalomban számos országban. Háziasszonyoknak írták fel fogyókúra céljából. Kiváló gyógyszer a narkolepsiára, mivel fokozza az éberséget és a koncentrációkészséget. Rengeteg diáknak nyújt segítséget, hogy felkészüljön a vizsgára alvás nélkül.

A sofőrök is gyakran használják, hogy ne legyenek álmosak vezetés közben, viszont ezzel pont az ellenkezőjét érik el, a hosszú ébrenlét után amint elmúlik a gyógyszer hatása szinte öntudatlanul zuhannak álomba. A doppingerek nagy része is amfetaminszármazékot tartalmaz. A hadseregben az amfetamin kötelező használata is előfordult.

Intravénásan és tablettában is szokás használni, az intravénás sokkal veszélyesebb mint a tablettában. Hosszú távon étvágytalanságot, bőrproblémákat okoz.

Az amfetamin legnagyobb piaca Afrika és Közel- Kelet.

Magyarországon az amfetamin 1983 után terjedt el, tömeges fogyasztás és vásárlás 1996 és 1997 között következett be. Az amfetamin egy részét külföldről hozták be, amíg itthon is sok labor működött, külföldi állampolgárok vállalkozásaként, kialakuló magyar elosztóhálózattal.⁴²

Az amfetaminnak rengeteg változata létezik és egy- egy változatnak rengeteg különböző neve ugyan arra az amfetaminfajtra. Például MDA, speed, extasy.

Az extasy azonnali eufóriát vált ki. Felerősíti a kapcsolatteremtési készséget, ezért kiváló pszichoterápiás kezeléseknél. Használói örömmámorról számolnak be. Azonnali néhány órány kedélyjavulást okoz. Ritkán halált is előidézhet, de általában alkoholtól és cigarettától többen halnak meg évente mint az extasytól. Legnagyobb veszély a nagyfokú agykárosodás.

Stimuláló hatású amfetaminhoz nagyon hasonló vegyülete a khat. A kokalevélhez lehetne leginkább hasonlítani. Levél rágásról van szó, akárcsak a koka esetében, népi hagyományokkal fűszerezve. Éhségcsökkentő hatása előnyös a szegény Jemenben. A Khat Jemenben őshonos és rengetegen termesztik. Családi, baráti összejöveteleken megrágnak a levelet és a szájukban tartják. Jemenben piacon lehet kapni és évente több tonnát tudnak importálni ami kiváló megélhetési forrás a szegény földműveseknek.

A szűk értelemben vett kábítószerkezhöz kutatása során az illékony anyagok problémájára bukkantam. Igaz az illékony anyagok nem hozhatóak összefüggésbe szervezett bűnözéssel, de a társadalomra veszélyt jelentenek. A szipuzást választók elsősorban szegény rétegből kikerülő fiatalok, akiknek nincs pénzük rendes drogot vásárolni. Idővel elhagyják a dolgot, kevesen maradnak meg felnőttként is a szipuzás mellett. Veszélyei, az egészségkárosító hatás gyárakban dolgozó munkásokon is megfigyelhető, agy, máj és vesekárosodás, különböző idegrendszeri problémák, vakság. Gyakori baleset ha illékony anyaggal terített térben valaki úgy dönt rágyújt. Az illékony anyagok szabályozása jogi lehetetlenség, hiszen minden

⁴² Ritter Ildikó- Kó József: A magyarországi illegális amfetaminpiac jellemzői

háztartásban jelen van több ilyen anyag is (különböző tagasztók, oldószerek), ami mindennapi életünk részét képezi.

Gyógyszerhamisítás

A nem kábítószernek minősülő mégis nemzetközi szervezett bűnözéssel összefüggésbe hozható gyógyszerhamisítás nagy méreteket ölt napjainkban.

Az alkohol és a gyógyszerek is tudatmodosító hatású pszichoaktív szerek, mégsem kerülnek maradéktalanul tiltólistára. Nem véletlenül, dollármiliárdokat jelent bizonyos köröknek. Szerencsére sok olyan nyugtatóval és altatóval találkoztam adatgyűjtés közben, ami néhány éve még receptre kapható volt a gyógyszerertárban mára azonban kivonták a forgalomból Magyarországon.

Gyakran hallunk a gyógyszerek káros hatásáról, súlyos mellékhatásokról és májkárosító tulajdonságukról. A drogok és gyógyszerek közti határt mindig nehéz volt meghatározni, ezt bizonyítja, a már említett drogok kezdetben gyógyászati célú felhasználása.

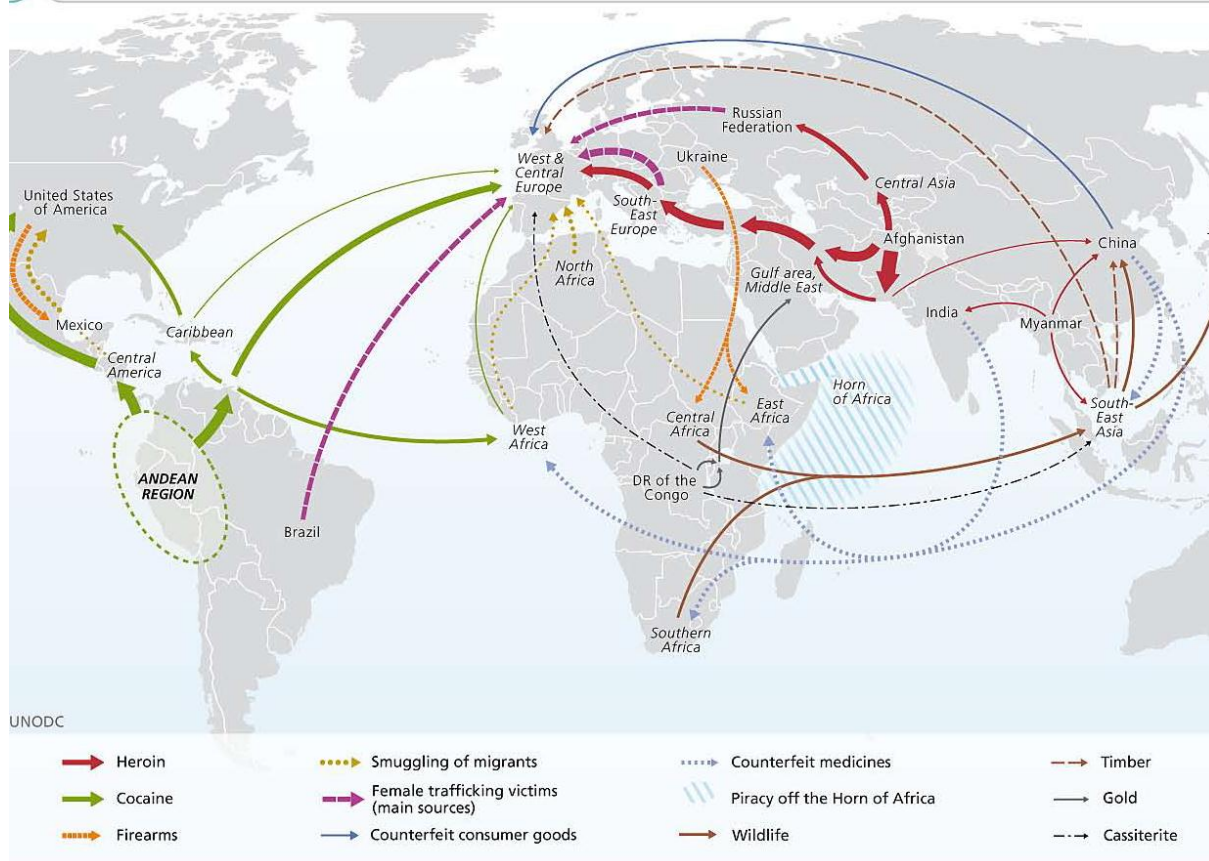
A gyógyszerek, akár a drogok függést alakítanak ki, ezért kizárólag szigorú orvosi felügyelet mellett használhatóak.

Vényköteles gyógyszerekről van szó, melyek a központi idegrendszer működését lassítják vagy gátolják. Ezek a pszichoaktív hatású gyógyszerek általában nyugtatót, altatót, szorongáscsökkentő hatásúak, melyek magas toleranciát váltanak ki, akár a kábítószer. A használathoz hozzászokik a szervezet és egyre nagyobb adagokra lesz szükség a megfelelő állapot fenntartása érdekében.

Nagy mennyiségben lelassítja a mozgást, beszédet, gondolkodást és könnyen lesz baleset áldozata vagy okozója a beteg. Hirtelen abba hagyás esetén súlyos egészségügyi tüneteket okoz.

Néhány gyógyszer, mely Magyarországon legaláisan beszerezhető;

- ✚ Sevenal, epilepszia elleni gyógyszer, súlyos mellékhatásokkal.
- ✚ Dorlotyn, meghatározott alvászavar esetén írja fel az orvos
- ✚ Andaxin, feszültségoldó, izomgörcsoldó hatású vegyület
- ✚ Seduxen, szorongásoldó készítmény, aminek egyúttal görcsállapotokat szüntető hatású
- ✚ Tardyl, súlyos alvászavar kezelésére szolgáló gyógyszer
- ✚ Hibernál injekció, a felnőtt- és gyermekkori skizofrénia kezelésére

43

A szervezett bűnözéshez kapcsolódóan jelenős a hamis gyógyszerekkel való kereskedelem. A ábra jól mutatja, hogy a hamisított gyógyszerek előállítási helye India és Kína. Amíg a hamis egyéb árucikkek (Counterfeit consumer goods) Oroszországon keresztül jutnak Nyugat- és Közép- Európába, addig a hamis gyógyszerek egészen más tengeri útvonalon jutnak el Afrika különböző pontjaira, ahonnan megtörténhet az értékesítés vagy szállítás Európa irányába.

Az első útonalon, a Kínában gyártott hamis gyógyszerek Dél-Kelet Ázsiába jutnak Malaysia térségébe.

Az a szállítmány amelynek nem Dél- Kelet Ázsia volt a célállomása, annak egy része Dél-Afrikába megy, egy másik része pedig Nyugat- Afrikába, Nigéria, Togo, Ghana területére. Az indiai szállítmányok egy félkört leírva jutnak el Kelet- Afrikába, ahonnan további szállításra és értékesítésre kerülnek.

Az ábra kiválóan mutatja a hamisított gyógyszerek útját az előállítástól kezdve.

⁴³ UNODC, THE GLOBALIZATION OF CRIME 2010, Report

Magyarországon a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület dolga részben a gyógyszerhamisítás elleni küzdelem.

Fő célkitűzéseik közé tartozik a hamisítás feltérképezése, tehát a hamisítással kapcsolatos pontos adatok feltárása, adatgyűjtés a hamisítás mértékére, a hamisítással érintett árukra, a hamisítással okozott veszteségekre vonatkozóan és a hamisítás, illetve a hamisítók elleni fellépés lehetőségeinek javítása.

A gyógyszerhamisítás mint bűncselekmény a NAV hatáskörébe tartozik. A hamis termékek darabszámát figyelembe véve legnagyobb mértékben gyógyszereket (24%) fogtak el.

A hamisított gyógyszerek legjobb bázisa az internetes webpatika, ami sok esetben téveszti meg a vásárlót, nagy gyógyszergyártók logójával, profi weboldallal.

Egy 2005-2010 között végzett nemzetközi felmérés során bebizonyosodott, az internetes hirdetési linkek 95 %-a illegális online patikákhoz vezetett.

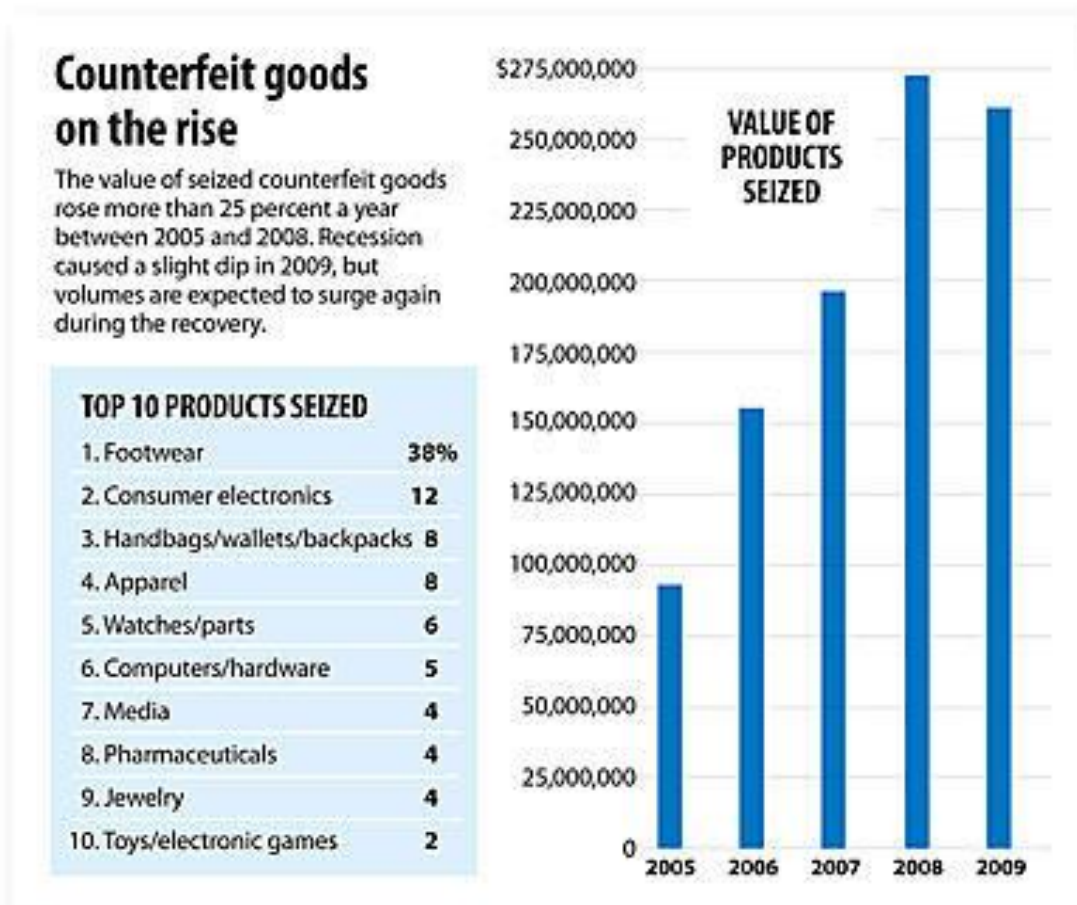
Az illegális gyógyszer-kereskedelemmel foglalkozó weboldalak a legalacsonyabb becslések alapján is 360 millió dollár bevétellel számolhatnak évente.⁴⁴

A transznacionális szervezett bűnözés tekintetében, az ábrán található kalózkodás (Piracy) kizárólag az Indiai-óceánon fordul elő napjainkban.

Ezzel szemben az illegális fegyverkereskedelem a legtöbb ország biztonságpolitikáját veszélyezteti. A fegyver a szervezett bűnözésben fizetőeszközként is funkcionál.

⁴⁴ <http://www.hamisitasellen.hu/hu/hirek/2012/tudatositas-megelozes-es-felszamolas-gyogyszerhamisitas-elleni-konferenciat-tartottak-bud>

A gyógyszerhamisításon túl egyéb hamis termékek is forgalomban vannak, melyek esetében szintén gyakori a szervezett elkövetés. A hamisítás általában kínai csoportokra jellemző, a hamis termékek nagy részét Kínában állítják elő. Az ábra bemutatja, melyek azok a termékek melyeket hamisítanak (cipő, táska, elektornikai termékek) és hogyan változott a termékek értéke.

SOURCE: U.S. Customs and Border Protection

RICH CLABAUGH/STAFF 45

⁴⁵ <http://www.csmonitor.com/Business/2010/0426/Counterfeit-goods>

Hallucinogének a kábítószer- kereskedelemben

A hallucinogén anyagok nagyban különböznek a többi kábítószer fajtától, mégpedig abban, hogy nem alakítanak ki fizikai függőséget, csupán pszichikait. A hallucinogének aktív pszichózt okoznak. A természetben rengeteg ilyen növény és gombafaj létezik, melyeket már ősidőktől fogva használtak az emberek.

Veszélyei nem a fizikai függőségben rejlenek hanem abban az erősen módosított tudatállapotban amit előidézik ezek a szerek.

Peyotil, más néven meszkalin. Dél- Amerikában honos kaktusznövényekben fellelhető szintelen anyag, mely erős hallucinációkat okoz akár 12 órán keresztül. Az aztékok és az indiánok vallási szertartásokhoz használták. Ilyenkor kilép a lélek a testből. Ilyen kaktusznövény a San Pedro kaktusz is, mely ugyancsak meszkalint tartalmaz.

Psilocibe, a hallucinogén gombafajok gyűjtőneve, mely a természetben megtalálható, Dél- Amerikában őshonos. Intenzív pszichoaktív hatóanyagainak köszönhetően már évezredek óta tudatmódosító pszichedelikus rémületek kiváltója.

Fájdalomcsillapító hatása van, gyakran használják egészségügyi problémákra, nem csak élvezeti szer.

Az ayahuasca egy Dél- Amerikában őshonos indából készült pszichoaktív főzet, mely leginkább a zöld teára hasonlít, fő hatóanyaga a DMT. Peruban legális.

Az LSD-t 1938-ban a svájci kutató, Albert Hoffmann szintetizálta először, egy rozson élő gombafajból, bonyolult eljárás útján. Szintetikus hallucinogén anyag, melyről azt állították, hogy szinte minden betegséget gyógyít, az alkoholizmustól kezdve a depresszióig, függőség nélkül. Ez akkoriban hatalmas vívmánynak számított. Az LSD gyártás és kereskedelem Kaliforniából indult ki.

Jelenleg is folyik orvosi kutatás az LSD-t illetően. Szorongásoldó hatása sok éves pszichoterápiával vetekszik, mert segíthet leküzdeni a halálfélelmet és más traumákat.

Az ibogén őshazája Nyugat- Afrika. Az iboga növény gyökeréből állítják elő, fehér por formájú. Azért különleges, mert gyógyítja a drogfüggőséget. Jelenleg is számos egészségügyi intézményben használják az addikció kezelésére. Az ópáitelsonás fizikai tüneteit is képes csökkenteni.

Azonban számos veszélyt rejt az ibogén használata; sztórk, agykárosodás vagy szívelégtelenség következhet be.

A ketamin nagy adagban színes álomszerű képzeteket okoz, szétkapcsolja a központi idegrendszert és a testet. Kis mennyiségben fokozza az energiát és egyfajta stimulánsként hat főleg alkohollal keverve, ez jó tulajdonsága egy partidrognak. Árát tekintve a többi droghoz képest alacsony az ára és a bűnözők is nagy haszonkulccsal dolgoznak.

Vietnamban harctéri érzéstelenítőnek használták, és még most is állatgyógyszerként, nyugtatónak, altatónak használják. Nagy dózisban tájog képződés, trombózis, üszkösödés lehet a mértéktelen ketaminadagolás eredménye.

Az indiai Mumbaiban, gyógyszergyárakban állítják elő, a szervezett bűnözői csoportok nyomásának hatására, majd Chennai-on keresztül viszik, majd innen értékesítik tovább.

A hallucinogének tradicionális elfogadottságuk révén jobban megosztják a társadalmat és a kevésbé fejlett országokban nem feltétlenül köthetőek a szervezett bűnözéshez.

Kannabisz, politika, drogpolitika

A kannabisz legalább 60 pszichoaktív szert tartalmaz. Régebben kötelet és papírt gyártottak belőle. A marihuanát fogyasztó személyisége teljesen megváltozik, teljesen más döntések születnek az egyént érintő kérdésben. Károsítja a memóriát, rontja a tanulási készséget, légzőszervi problémákat okoz és legyengíti az immunrendszert. Európától messze törzsi berendezkedésű társadalmakban a marihuana vagy más bódító hatású természetben fellelhető anyag hozzátartozik a nép kultúrájához és a vallási szertartások nélkülözhetetlen részét képezik. Érdekes, hogy más társadalomban a marihuana engedélyezett, és az alkohol tiltott.

1970 óta az USA-ban 15 millió letartóztatás történt, marihuanával kapcsolatos bűntett miatt. Ez mutatja, mennyire elterjedt szerte a világon. A régi import útvonal Marokkóból és Pakisztánból vezetett a világ különböző részeire.

A csempészás szigorítása miatt és hogy ne legyen akadály a földrajzi elhelyezkedés vagy az éghajlat már a világ minden részén üvegházakban termesztik a marihuánát. Ennek hatása, hogy tökéletes lesz a marihuana, tökéletesen magas THC hatóanyaggal. Ezért sokkal erősebb és veszélyesebb a ma kapható marihuana.

Minden kultúrában megszabott normák döntenek el, hogy mi az ami az adott társadalom számára elfogadható.

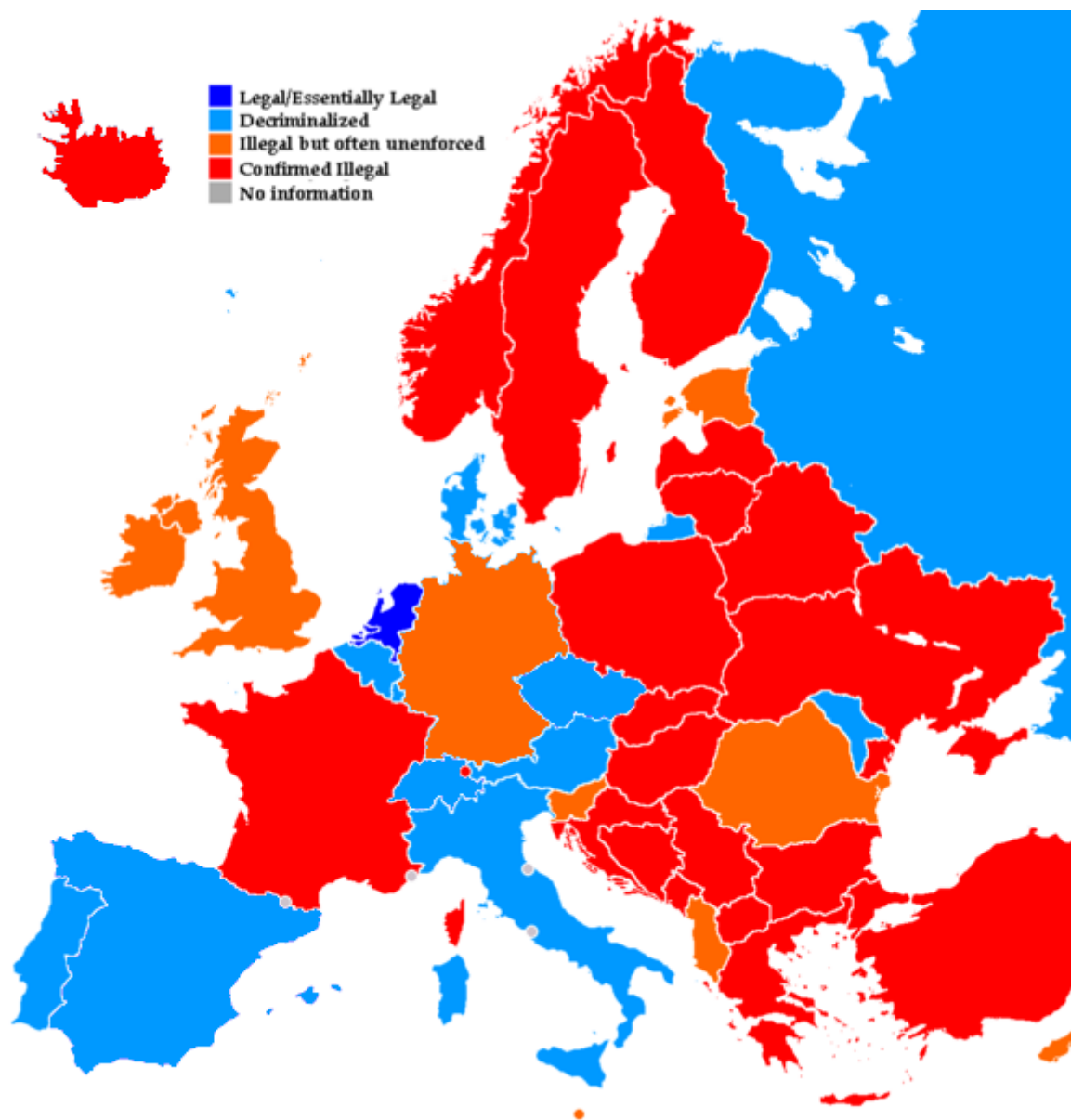
A drogpolitikai irányzatokból már láthattuk, mennyire más minden nemzet felfogása a kábítószerrel

A legtöbb társadalomban a marihuana káros és tiltott anyagnak számít azonban rengeteg kultúrában szent anyagként tisztelik. Köztudott, hogy nem alakít ki fizikai függőséget, ezért a kannabisz származékok váltják ki a legnagyobb vitát az engedélyezést vagy tiltás illetően.⁴⁶

Mint már korábban említettem a kannabisz birtoklása eltérő szabályozását, van ahol szigorúbban szabályozzák a birtoklást, van ahol engedélyezett. Ez nagyban függ az adott ország drogpolitikájától és elveitől. A következő néhány sorban bemutatok számos országot

⁴⁶ Possession of cannabis for personal use, European Legal Database on Drugs, EMCDDA

ahol eltérő szabályozást mutat a kannabisz birtoklás. Az összehasonlítás az EMCDDA, 2007-es, possession of cannabis for personal use c. jelentése alapján készült.

47

Spanyolországban a kannabisz kevésbé veszélyes kábítószernek minősül, a kannabisszal történő visszaélés esete a birtoklás vagy a közterületen történő fogyasztás, mely szabálysértési eljárást von maga után.

Olaszországban a fogyasztást és személyes használatot először egy figyelmeztetés követi, amit ha nem vesz komolyan az illető és legközelebb is találnak nála kannabiszt, szabálysértési

⁴⁷ <http://en.wikipedia.org/wiki/File:European-cannabis-laws.png>

eljárás alá vonják. Figyelmeztetés csak és kizárólag kannabisz típusú drogok esetében alkalmazható.

Németországban szigorú szabályozásról beszélhetünk, ott bármilyen csekély mennyiségű kábítószer tartása is bűncselekménynek számít. Általában 5 évig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbírsággal büntetik az elkövetőt. A bírói gyakorlatban mellőzik a vádemelést amennyiben a kannabisz saját használatra volt, az elkövetés csekély mennyiségű és nem érint kiskorút és nem sért harmadik személyt.

Ausztriában a visszaélést hat hónapig terjedő szabadságvesztéssel büntetik, melyhez még hozzá adódhatnak a minősítő körülmények. Csekély mennyiség esetén mellőzhető a vádemelés vagy pénzbírság szabható ki.

Franciaországban a kannabisz használata pénzbírsággal és egy évig terjedő elzárással büntetendő, azonban ha valakit először kapnak kannabisz használaton akkor figyelmeztetéssel és drogfelvilágosító előadásokon való részvétellel megúszhatja a büntetést.

Angliában a kereskedelmi célú kannabisz birtoklás akár 14 évig terjedő szabadságvesztéssel is büntethető, azonban letartóztatást csak akkor eredményez ha az elkövetés kiskorút veszélyeztet, nyilvános szerhasználatról van szó vagy ismételten követik el.

Ciprus életfogytiglani börtönbüntetést is kiszabhat a kábítószer fogyasztóra, de legalább 8 évet. Ha az illető 25 év alatti, akkor csak két év börtönbüntetést kaphat és az első alkalommal figyelmeztetésben részesítik.

Svédországban a kannabisszal való visszaélés három évig terjedő szabadságvesztéssel súlytható, de a bírói gyakorlatban csekély mennyiség esetén gyakoribb a pénzbírság.

Finnországban is hasonló a szabályozás, a kannabisz birtoklásáért, használatáért, termesztéséért két évig terjedő börtönbüntetés szabható ki, de nagyon gyakori a bírói gyakorlatban a pénzbüntetés és a rövidebb időtartamú elzárás.

Norvégiában szintén bűncselekménynek számít a kannabisz használata, birtoklása, termesztése, azonban ha csekély mennyiségű, akkor pénzbüntetés szabható ki, kivéve, hogy ha más másodszorra ismétlődik a bűncselekmény.

Hollandiában a kannabisz használata jelentősen szabályozott, a személyes használatra csekély mennyiségű kannabisz használata engedélyezett, a koffieshopokban is 500 gramm kannabisz tartható maximum. Az Európában egyedül Hollandiában legális kannabisz miatt beözönlő drogkereső nincstelen bevándorlók hatására, a nem holland lakosok nem vásárolhatnak könnyűdrogot a koffieshopban, csak hollandok egy bizonyos engedéllyel a kezükben. A kereskedésért, kiskorú veszélyeztetésért is maximum csak 4 évig terjedő szabadságvesztés szabható ki, de gyakoribb az ennél is rövidebb időtartamú börtönbüntetés és a körülbelül kétezer euró összegű pénzbírság kiszabása.

Belgiumban a kannabisz személyes használata nem engedélyezett, de ha valakit tetten érnek azt csak figyelmeztetni lehet. A személyes használatra termesztett kannabisz egy növényt vagy három gramm kannabiszt jelent.

A drogpolitikai irányzatok nagyban meghatározzák egy adott nemzet véleményét és kábítószerpolitikáját.

Prohibicionista irányzat az egyik legnagyobb uralkodó irányzatnak mondható hiszen az ENSZ is ezt az irányt képviseli és az ENSZ konvenciókat rengeteg állam aláírja és elismeri. Arra helyezi a hangsúlyt, hogy csökkentse az ártalmat és a nem orvosi célra történő fogyasztást visszaszorítsa. Drogot fogyasztani szigorúan gyógyászati célból lehet.

Tehát a kábítószer előállítása, birtoklása, használata kizárólag orvosi célokért történhet, kizsorigtja az élvezeti felhasználást.

Két típust különböztetünk meg a prohibicionista irányzaton belül, egy radikálisabb típust, melyben a büntetőjog és a bűnüldöző szervek markánsan próbálják elérni a drogmentes társadalmi létet. A másik típus racionális, mivel racionális eszközökkel, prevencióval, tanfolyamokkal, közösségi terápiával próbálja elérni. A második nagy drogpolitikai irányzat az ártalomcsökkentő irányzat, ahogy a neve is mutatja, megpróbálja a drogfogyasztók ártalmait csökkenteni, tipikus példa erre, a tűcsere program, amiben a drogfogyasztó inkább kap egy új tűt, mint sem AIDS-es legyen és ezzel nagyobb terhet róna az egészségügyi ellátórendszerre.⁴⁸

Lényege a drogfogyasztás kockázatainak csökkentése és a fogyasztásból eredő károk minimalizálása.

Ez az irányzat inkább a társadalmi problémát látja a drogfogyasztásban, mint sem a büntetőjogot.

A következő irányzat neve a legalizációs irányzat, mely a legliberálisabb az összes közül, azt várja, hogy a drogok legyenek teljesen legálisak, akár a cigaretta és az alkohol. Ezzel az elmélettel sokan értenek egyet, ami tilos az annál népszerűbb elve miatt, viszont nekem az a meglátásom, hogy nem szabad ennyire leegyszerűsíteni egy elvet, az nem vezet ahhoz, hogy kevésbé lesz népszerű, csupán a hozzáférhetőséget könnyíti meg a fogyasztók és leendő fogyasztók számára.

⁴⁸ Kriminológia- Szakkriminológia, Lévy Miklós: Az alkoholizmus a kábítószer- probléma és bűnözés összefüggései

Kábítószer- politika és Nemzeti Drogstratégia

Magyarországon a 2010. évi CLXXIII. törvény, az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról módosította az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerekről szóló 1998. évi XXV. törvény mellékleteit.

A mefedron 2011. január 1-től a pszichotróp anyagokról szóló, 1971-ben Bécsben aláírt egyezményben szereplő veszélyes, kábító hatású anyagokkal azonos elbírálás alá tartozik, kábítószernek, veszélyes pszichotróp anyagnak minősül így gyógyászati célra egyáltalán nem használható⁴⁹

Ez azért fontos előrelépés, mert addig boltban legálisan lehetett vásárolni a mefedron származékokat (pl. a szintelen szagtalan gina).

2010 évi. CLXI. törvény módosította a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1979. évi 5. törvényerejű rendeletének 23. §-át.

Ez a kábítószeres mennyiségének megállapítására vonatkozó szabályokat írja le, meghatározza a csekély mennyiség határértékét, valamint azt, hogy más egyéb anyagok akkor minősülnek csekély mennyiségűnek ha hatóanyag-tartalmuk élettani hatása legfeljebb 0,9 gramm morfinbázis élettani hatásával megegyező. További négy olyan anyaggal (pszilocibin, pszilocin, mCPP, BZP) bővült a kábítószeres kör, melynek a csekély mennyiségét a törvény pontosan meghatározza.

A kábítószer- politika elméleti alapjait a Nemzeti Drogstratégia adja.

Tervezete 2012-től 2020-ig szabja meg a nemzeti drogstratégia irányvonalait, melyben a fiatalok droghasználata kapja a legnagyobb hangsúlyt.

A feldolgozott adatok, tények és szakmai bizonyítékok alapján határozza meg az új stratégiát, az előző években tapasztalt tanulságaival. Elsősorban az új belépők számát igyekszik korlátozni, hiszen nagyobb részben a fiatalok érintettek a droghasználásban és a fiatalok azok akik elsődlegesen ki vannak téve a droghasználatnak. Az állampolgárok jogait tiszteltben tartva kell fellépni a kábítószer- probléma ellen, biztosítani kell az emberi jogokat, ugyanakkor az egészséges környezethez való joggal és az egészséghez való joggal ez nem kerülhet konfliktusba. Nagy hangsúlyt fektet a kereslet és kínálatcsökkentésre, kiemeli a nemzetközi összefogás jelentőségét.

Prevencióra vonatkozóan nemzetközi példaként van előttünk az Egyesült Államok és az Egyesült Királyság, mint két különböző megközelítés.

Az Egyesült Államokra a szigorú tiltás volt jellemző, az 1914-es Harrison törvény még megengedte szigorú keretek között a kábítószeres orvosi felírását, de 1919-ben a Supreme Court betiltott mindenfajta drogot, annak orvosi felírási lehetőségét. Nem állt meg a

⁴⁹ 2011-es ÉVES JELENTÉS az EMCDDA számára, 9. oldal

kábítószer terjedése, egyre nagyobb mértékeket öltött, és 1973-ban Nixon bevezetett egy még szigorúbb kábítószer politikát. Forgalmazói magatartásért legalább 5, de inkább 10 vagy életfogytiglani börtönbüntetés szabható ki.

Anglia a másik utat választotta, legalizált és orvosok receptre írhatták fel a heroint vagy kokaint. A közbiztonság sokkal jobb volt mint az USA-ban, nem volt tele a város bűnözőkkel és illegális drogárusokkal. Ez volt a Rollstone törvény, mely azt hirdette, hogy a függők, betegek akik segítségre szorulnak nem pedig bűnözők. A két eltérő út ellenére, mind a két nemzet egyforma végkifejlethez jutott. Mindenki más véleményen van melyik szabályozás jobb, mely az amelyiknél kevesebb kár keletkezett.⁵⁰

Ahogy már korábban említésre került, a kábítószer-kereskedelmet két oldalról lehet támadni. Az egyik lehetőség, hogy a kínálatot visszaszorítjuk, szigorú ellenőrzés és még szigorúbb büntetések segítségével, vagy a másik végéről, a fogyasztók oldaláról közelítjük meg a kérdést. A fogyasztók oldaláról annyit tehetünk, hogy társadalmilag szorítjuk vissza a drogfogyasztást, hogy ne legyen rá akkora kereslet.

A kereslet csökkentésének eszköze a prevenció, mely különböző színtereken zajlik, iskolában, munkahelyeket, médiában, családokat megcélózva, szabadidős elfoglaltságokat megcélózva, gyermekvédelmi intézményekben.

A 'Nő létünkre' preventív program egy nőknek szóló programsorozat, nyilvános beszélgetések, interaktív ismeretterjesztő előadások, beszélgetések, szenvedélybeteg nőknek, vagy olyanoknak akiknek a családjukban, közvetlen közelükben szenvedélybeteg nő él.⁵¹

A 'Holdsugár' program a Nemzeti Erőforrás Minisztérium programja, az utcán csellengő hátrányos helyzetű fiatalok számára. A rossz családi körülmények között élő fiatalok sokkal könnyebben kerülnek kábítószer és bűnözés közelébe. A program keretében sporttal és hasonló hasznos időtöltéssel kívánják elvonni a fiatalok figyelmét a kábítószer használatról és bűnözésről.

Drogprevenció a Magyar Honvédségnél című program igyekszik csökkenteni a kapcsolatot a katonaság és a kábítószer fogyasztás között. Magyarországon jelenleg is zajlik a katonaságban prevenció, melynek célja a katonák egészségtudatos nevelése.

⁵⁰ Griffith Edwards: Az anyag természete, a jogérvényesítés állami gépezetének összehasonlítása 143.o.

⁵¹ 2011-es Éves jelentés a magyarországi kábítószer- helyzetről az EMCDDA számára 22. oldal

Záró gondolatok

A kábítószer kereskedelme egyértelműen a feketegazdaság növelésére hivatott, miután illegális. Ennek mértéke Magyarországon sem elhanyagolható, igaz nem ez a hazai szervezett bűnözés fő profilja, de nálunk is jelen lévő probléma.

A prevenció mint a kábítószer- kereskedelem és szervezett bűnözés elleni küzdelem kulcsa fontos szerepet játszik a bűnmegelőzésben.

Láthattuk, hogy nem minden kábítószer fajta gyakorol egyforma nyomást a nemzetbiztonságra. Számos olyan anyaggal találkoztunk (kokalevél, ayahuasca főzet, khat) melyek társadalmilag elfogadottak. Találkozhattunk a társadalmat megosztó kannabisszal, melynek szervezett bűnözéshez köthető kapcsolata egyértelmű.

A korrupció és politika összefonódása speciális szabályozást kívánna meg rengeteg országban, köztük nálunk is. A szervezett bűnözés és a kábítószer- kereskedelem elleni leghatásosabb fegyver, a korrupció végleges megszüntetése lenne.

*„A magánügyek immár a legrosszabb értelemben közösek,
vagyis személytelenek és embertelenek.*

*A közügyek már a legrosszabb értelemben magánügyekké
váltak, vagyis rejtélyesek, titkosak és túlnyomórészt
korruptak*

*Az újfajta üzleti hatalom mindent egyesíteni fog, s ezzel
minden olyan igyekezetet aláás, amely egy jobb világra
irányul”*

Gilbert Keith Chesterton

Irodalomjegyzék

Asztalos Máté: Mexikói szervezett bűnözés

Bácskai Erika: Kokainprobléma Magyarországon

Bayer István: Kábítószer, Gondolat

Barthó Róbert: A terrorizmus elleni küzdelem kriminálpolitikai kérdései, Universitas

McCaffrey- H. Scales: Texas border security: A strategic military assessment 2011

Czine Ágnes: A pénzmosás és a bírói gyakorlat. Belügyi Szemle, 2005. 10. szám

Csányi Csaba: Tanúvédelem, Dialóg Campus

David L. Carter: International organized crime

Deák Péter: A biztonságpolitika kihívásai. A válság- és konfliktuskezelés elmélete

Donovan Simmons, Terry Moses: The genesis of a genocide

Finszter Géza, Irk Ferenc: Gazdasági- társadalmi változások, a bűnözés új kihívásai

Finszter Géza: Kriminálisztika jegyzet

Fülöp Ágnes, Grád András.: Droggal és alkohollal összefüggő bűncselekmények

Giuseppe Fava: Szicíliai maffia

Geller- Hollán: A szervezett bűnözés arcai

Griffith Edwards: Az anyag természete

Gorza Edina: Tanúvédelem és szervezett bűnözés Belügyi szemle

Gus Tyler: Organized crime in America

Horváth Árpád: A maffia Magyarországon

Jo Duren Smith: Maffia, a szervezett alvilág története

Katona Géza: Szervezett bűnözés Magyarországon

Kondorosi Ferenc: Válság és veszélyek a nemzetközi kapcsolatokban

Kriminológia, szakkriminológia, Complex

Kriminológiai tanulmányok (39, 40), OKRI

Mark Bowden: Killing Pablo: The Hunt for the World's Greatest Outlaw

Márkus László: A koszovói albán maffia, rémkép vagy valóság?

M. Nyitrai Péter: Nemzetközi bűnügyi jogsegély Európában

Paul Eddy, H. Sabogal, S. Walden: Cocain Wars

Posta Imre: Olajos akták

Póczik Szilveszter: Lakásmaffia, Magyar Tudomány, 2004/8

Ritter Ildikó- Kó József: A magyarországi illegális amfetaminpiac jellemzői

Ross Kemp: Gangs 1, 2, Penguin Books

Tóth Mihály: Bűnszövetség, bűnszervezet, Complex

The Centre for Peace in the Balkans: Balkan- Albania- Kosovo- Heroin- Jihad, Research analysis

Varga Zoltán: A tanú a büntetőeljárásban, Complex

Varga Zoltán: A tanúvédelem 2001

Wörle Adrienn : A pénzügyi világ betegsége: a pénzmosás